Туз истеъмол қилманг, хасталанасиз!

2-бет

Ротшильд бўлишни ким орзу қилмайди?

3-бет

Қулоғингизни тутинг, бир гап бор...

4-бет

Кеча республикамиз мактабларида сўнгги қўнғироқлар янгради

Бу йил республикамиз бўйича 281359 нафар ўқувчи 11-синфни, 555079 нафар ўқувчи эса 9-синфни битириб, катта ҳаётга қадам қўйишмоқда. Уларга тилагимиз:

Оқ йўл, битирувчилар!

ҲУРРИЯТ

МУСТАҚИЛ ГАЗЕТА

1996 йил декабрдан чиқа бошлаган

Чоршанба кунлари чиқади | 1999 йил 26 май - 1 июнь | 21 (123)-сон

ИНСОНЛИК ШАРАФИ УЧУН

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1999 йил 12 май Фармойишини ўқиб

Мулоҳаза

Абдуқаҳҳор ИБРОҲИМОВ

Одамнинг бошқа жонзотлардан туб фарқларидан бири шуки, унда хотира бор, арвоҳ хотири қилиб, ўтганларни эслаб туради. Инсон хотираси билан инсондир. Хотирасиз киши эса одамийликдан чиқади.

Миллий истиқлол хотира бобида ҳам шарт-шароит яратиб, янги уфқлар очиб берди. Айниқса, Президент Ислом Каримовнинг "Тарихий хотирасиз келажак йўқ" асари бу борада дастурий аҳамият касб этиб, зиёлиларимиз зиммасига алоҳида муҳим вазифаларни қўйди, аниқ йўл-йўриқлар кўрсатиб берди. Шу нуқтаи назардан қараганда, Президентнинг шу йилнинг 12 майида қабул қилган Фармойиши "Тарихий хотирасиз келажак йўқ" асарининг мантиқий давоми, ижро этилиши лозим бўлган тарихий ҳужжатдир.

Мазкур Фармойишда таъкидланганидек, ундан кузатилган мақсад - Ватанимиз озодлиги ва истиқлоли учун курашларда жон фидо этган, миллатни ҳуррият ва эркинликка чорлаган, шўро тузуми даврида қатағон қурбонлари бўлган минглаб фидойи инсонлар, шаҳид кетган зиёлилар хотирасини абадийлаштириш, ҳаёти ва фаолиятини, бой илмий-ижодий меросини янада чуқур ўрганиш, халқимиз, ўсиб келаётган ёш авлод онгида мустақиллик қадриятларига, инсон ҳақ-ҳуқуқларига юксак ҳурмат-эҳтиром туйғуларини камол топтириш, уларни ватанпарварлик, эл-юртга садоқат, демократик тамойиллар руҳида тарбиялашдир. Кўринадики, ният - кўп улуғ, вазифалар аниқ белгиланган.

Биз сўз юритаётган Президент Фармойишида мустамлакачилик даврида миллий истиқлол ва тараққиёт йўлидаги интилишлари учун ноҳақ айбланиб, турли жазо ва тазйиқларга маҳкум этилган ватандошларимизнинг исми шарифини аниқлаш, таржимаи ҳоли, фаолиятини ўрганиш, уларнинг хотирасини абадийлаштириш юзасидан амалий таклиф, тавсиялар ишлаб чиқиш учун жамоатчилик комиссияси тузилиши, комиссия ўз фаолиятини кенг жамоатчилик ва мутахассислар фикр-мулоҳазаларини инобатга олган ҳолда ташкил этиши зарурлиги кўрсатиб ўтилган. Биз шу кўрсатмадан келиб чиққан ҳолда бу борадаги айрим таклифларимизни жамоатчилик эътиборига ҳавола қилишга жазм этдик.

Ватанимиз озодлиги ва истиқлоли учун қўлига қурол олиб, охирги томчи қони қолгунча жанг қилган, шу йўлда қурбон бўлган ватандошларимиз - лашкарбошилар, зобитлар ва оддий аскаримизнинг номларини абадийлаштириш жуда савобли иш бўлиб, бу ўз навбатида замондошларимизни, айниқса, ёш авлодни ҳарбий ватанпарварлик руҳида тарбиялашда алоҳида аҳамият касб этади. Уларнинг исм-шарифлари алоҳида рўйхатга олиниб, тузилажак умумий рўйхатнинг илк саҳифаларидан ўрин олса арзийди. Бунга мисол тариқасида мард ва жасур, ёвқур ва кучли ҳарбий салоҳият эгаси лашкарбеги Алимқулини кўрсатиш мумкин ва лозим. У 1865 йилнинг апрель-май ойларида Тошкентни чоризм қўшини босқинидан ҳимоя қилган ватанпарвар аскаримизга қўмондонлик қилади, шахсий жасорат намуналарини кўрсатиб, ҳимоячиларни руҳлантира боради.

Тошкентнинг зўравонлик билан босиб олиниши Оврупо мамлакатларида, шунингдек, Туркияда норозилик туғдиради, халқаро матбуотда Русиянинг босқинчилик сиёсатини фош этувчи ва қораловчи хабарлар, мақолалар босилиб чиқади. Русия ҳукумати, хусусан, полковник Черняев ўзларининг босқинчилик сиёсатларини оқлаш йўлларини излайдилар. Босқинчиликдаги хизмати учун энди генераллик рутбасига эришган Черняев Тошкентнинг нуфузли кишиларини тўплаб келиб мажлис ўтказади. Музокарада Абулқосим эшон (шу шахс томонидан қурдирилган мадраса сақланиб қолган бўлиб, у Олий Мажлис биноси яқинидадир), Солиҳбек додҳо, Ҳакимхўжа қозикалон сингари кишилар иштирокида "сулҳ" тузилади. Бу "сулҳ" шартларига кўра Тошкент халқи ўз динида қолади, барча ишлар шариат бўйича қилинади, мол-мулк, ҳовли-жой ўз эгалари қўлида қолади. Шундан кейин гўё шаҳар ўз ихтиёри билан русларга топширилди, деган маънодаги хатга имзо қўйиш талаб этилади.

Солиҳбек додҳо биринчи бўлиб, бу сохта хатга имзо чекишдан бош тортади. Шунда генерал Черняев ким хатга имзо чекишни истамаса, бу томонга ўтсин, дейди Солиҳбек додҳо тарафни кўрсатиб. Бир неча киши ўша ёққа ўтадилар. Черняев уларни дарҳол ҳибсга олишга буйруқ беради ва қамоққа юборади. Черняевнинг ғазабидан чўчиган бошқа аъёнлар хатга имзо қўйишга мажбур бўладилар. Черняев хатни Санкт-Петербургга жўнатади. Рус ҳукумати ўзининг Туркистондаги босқинчилик сиёсатини яшириш воситаси сифатида уни Оврупо мамлакатларига юборади. Матбуотда чоп эттиради. Ўз ватанини сотмаган, эътиқодида собит қолган иймонли Солиҳбек додҳо ва унинг сафдошлари эса Сибирга сургун қилинадилар. Золим ҳукмдорга ҳақ сўзни айтмоқ, бошига қилич келганида ҳам юртига, халқига, динига содиқ қолмоқ юксак жасорат намуналаридан биридир.

Буни қарангки, эл-юрт фидойиларини Сибирга сургун қилиш 1865 йилдан бошланиб, 120 йилча давом этиб келибди. Сибирга охирги сургун қилишлар 1980 йилнинг ўрталарида "ўзбеклар иши", "пахта иши" каби сохта важ-корсонлар ниқоби остида амалга оширилгани ҳозирги замондошларимизга ҳам аён.

Жасоратли ватандошимиз Солиҳбек додҳо тўғри сўзни айта олиб, ўз номини тарихда қолдириб кетган. Унинг авлодлари ҳозирги кунда миллий истиқлолимиздан сурур олиб, боболари жасоратидан ифтихор қилиб яшамоқдалар. Бир сўз билан айтганда, Солиҳбек додҳо сиймосини муносиб тарзда абадийлаштиришни таклиф қиламиз.

Хон, амир, вилоят ва шаҳар ҳокимлари, туман бекларининг сарой аёнлари, бошқача айтганда, давлат кишилари ўртасида ҳам Ватан озодлиги ва мустақиллигига муносабат масаласида турлича қарашли, маънавият бобида турлича қиёфали шахслар бўлган, албатта. Уларнинг барига бир хилда ёки тўла ижобий, ёки тўла салбий баҳо бериб бўлмайди. Ҳар бирининг фаолиятига конкрет ёндашиб, холис баҳо бермоқ керак. Президентимизнинг биз кўриб ўтаётган Фармойишида ҳам ана шу нарса алоҳида таъкидлангандир.

Тарихий маълумотларга қараганда, миллий озодлик учун кураш босқинчи рус қўшинларининг шум қадами юртимиз тупроғига теккан илк кунларданоқ бошланиб кетган, бир дам бўлса-да, сира тўхтамаган. Умуман, ҳуррият туйғуси энг олий туйғу, абадий туйғу! Масалан, қаттиқ жангу жадаллардан кейин Русия империяси томонидан 1875 йили Қўқон хонлиги забт этилишидан сўнг орадан бир йил ўтар-ўтмас, 1876 йили Фарғона водийсида бўлган Пўлатхон қўзғолони чор маъмурларини эсанкиратиб қўяди... Кейин Тошкент аҳолиси қўзғолон кўтаради. Бу қўзғолон тарихда "Вабо қўзғолони" деб аталади... Кейин Андижоннинг Мингтепасида Муҳаммадали - Дукчи эшон бошчилигида халқ озодлик ҳаракати бошланади, курашчилардан юзлаб кишилар дорга осилади, минглаб кишилар Сибирга сургун қилинади. 1916 йилги Тошкент, Жиззах қўзғолонлари ҳам қурол кучи билан бостирилади, лекин халқимизнинг миллий озодлик йўлидаги кураши давом этаверади.

1917 йилги Октябрь тўнтаришидан кейин большавойлар барча миллатларга эркинлик берилишини ваъда қилдилар-у, лекин амалда чоризмнинг мустамлакачилик сиёсатини давом эттирдилар. Туркистон халқларининг хоҳиш-иродаси билан Қўқонда вужудга келган Туркистон мухториятини Шўро ҳукумати тан олмади, уни қурол кучи билан йўқотди. Шундан кейин бутун ўлкада миллий озодлик ҳаракати бошланиб кетди, бу курашни босқинчилар "босмачилик" деб, унинг фидойиларини "босмачилар" деб атадилар. Аслида улар миллий озодлик учун курашнинг жангчилари эдилар. "Босмачилик ҳаракати" - мураккаб тарихий жараён бўлиб, ҳали ҳануз ўз тадқиқотчиларини кутиб турибди.

Қўлимиздаги янги маълумотларга қараганда, Қўқон мухториятини ҳимоя қилиш учун юртимизнинг турли жойларидан юрагида ўти бор, ватанпарвар йигитлар мададга борганлар, шаҳар мудофааси учун бўлган жангларда қатнашганлар.

Баравар жафо чеккан ва қатағонга учраган қатламлардан бири руҳонийлар табақаси - имони бутун уламолар, мударрислар, қозилар, муллолар, имомлар, муаззинлар ва оддий художўй диндорлардир. Қатағон қурбонлари хотираси абадийлаштирилаётганда шу табақага мансуб фидойи инсонларнинг номлари ҳам рўйхатдан тушиб қолмасайди, деган умиддамиз. Бу борадаги амалий таклиф, тавсияларни ишлаб чиқишда Ўзбекистон мусулмонлари идораси билан бамаслаҳат иш тутиш фойдадан холи бўлмасди, деб ҳисоблаймиз.

Сақланиб қолган маълумотларга кўра, йигирманчи йилларнинг бошида туркистонлик билимга чанқоқ ёшлардан 300 га яқини ватанпарвар бойларнинг саховати ва "Кўмак" хайрия жамғармаси ёрдами билан тараққий этган Европа мамлакатларидаги университетларга ўқишга юбориладилар. Лекин уларнинг кейинги тақдири силлиқ кечмайди. Олий маълумот олиб, етук мутахассис бўлиб, она юртларига катта орзу умидлар билан қайтган ўша навқирон ватандошларимиз дастлаб пинҳона, сўнгра ошкора тазйиққа учрайдилар. 1937-1938 йилгача яшаб келганлари ҳам ана шу даврда юз берган қатағон қурбони бўлади. Масалан, ТошМИда профессорлик қилиб, ёш тиббиётчиларнинг севимли устозига айланган Саттор Жаббор ҳам бегуноҳдан бегуноҳ қатл этилади.

Ватанимизга қайта олмаган юртдошларимизнинг кўпчилиги Европа мамлакатларида, шу жумладан, Германияда яшаб, ишлаб қолишга мажбур бўладилар. Уларнинг яна бир қисми 1927 йилдан бошлаб Туркияга йўл оладилар. Профессор Саидахоним, профессор Саид Али, профессор Иброҳим Ёрқин, профессор Аҳмаджон Иброҳимов, профессор Абдумажид Иброҳимов ва бошқалар шулар жумласидандир. Улар ҳозирги замон Туркия илм-фани равнақига, айниқса, фундаментал, табиий фанлар (геология, кимё ва бошқа фанлар) ривожига салмоқли ҳисса қўшиб, олис элларда ҳам она юртимизни шарафлайдилар. Уларнинг хотирасини абадийлаштирсак арзийди.

Бир сўз билан айтганда, Президентнинг ушбу Фармойиши жамоатчиликни кўп улуғ ва савоб ишга чорламоқда. Бу тарихий ҳужжат миллатимизни янада метиндек бирлашишга хизмат этажак.

—Хайр, мактаб. Салом, ҳаёт!..

ЙЎҒ—Э! *Чин муҳаббат ҳам — ўлим!*

""ҲУРРИЯТ"НИ АХТАРИБ..."

мақоласини ўқиб шундай жавоб бериш мумкин (1999 йил 19 - 25 май)

Таклиф

Киоскларнинг олиб кетилганлигига афсусланишимиз ўринли. Лекин Сиз, ТОМОШАБИН, мисол қилиб кўрсатган хорижда газета ва журналлар кичик ва катта маркетларда, меҳмонхоналарда ҳамда бозорларда сотилади. Бозор иқтисодиёти шароитида маҳсулотларни сотишнинг турли йўлларини, жумладан, газета ва журналларни озиқ-овқат, саонат, кундалик эҳтиёж моллари дўконларида сотишни синаб кўриш ва қўллаш лозим. Бунинг учун тегишли шартномалар тузилса кифоя.

"Ҳуррият" мухлиси

ГАЗЕТА ГАЗЕТХОНГА ЕТИБ БОРСИН!

Сойбўйи алоқа бўлими ташкил бўлганига 30 йилдан ошди. Иброҳим Усмонов шу бўлимда 20 йил почтальон ва мудир бўлиб ишлаб келди.

Туман алоқа бўлимига Набижон Араббоев бўлдию, уни алоқа бўлимидан чиқариб, ўрнига куёви Алишер Улуғбековни қўйди. Бир ярим йил ичида бўлим мудири 4-5 марта алмашди. Мана бир йилдан ошдики, собиқ мудир ишсиз — сарсон. Ҳақиқатсизликдан тўйган йигит шеър ҳам битибди.

Мен бу ҳақда бошқа қатор газеталарда мақолалар ёзиб чиқардим. Минг афсуски, танқид уларга кор қилмади.

Маҳалла оқсоқоллари собиқ мудир И.Усмоновни ўз ўрнига қўйишни сўраб талабнома ёздик, лекин инобатга олинмади. Аксинча, мен билан тескари бўлиб қолишди.

Мен ўтган йили "Ҳуррият"га ёзилиш учун обуна иши билан шуғулланувчи Улуғбек Тўхлиевга уч-тўрт учрадим. Бир бор ҳозир қўлим тегмайди, абономент тарқатаман деб важу карсон кўрсатди. Икки, уч бор газетанинг бир ойлик обунаси 214 сўм бўлади, деди.

- Йўқ, ўғлим, бир сони 17 сўм турса, 214 сўм бир кварталга бўлади десам, у "Бизда каталог бор; унда шундай ёзилган, ишонмасангиз вилоят идорасига бориб ёзилиб келинг", - деди. Бунга туман радио эшиттириш бошлиғи Абдураҳим Мадраҳимов ҳам гувоҳ эди. Ҳозирги янги қўйган мудири Олим Раҳмоновдан ҳам пенсионерлар норози. Бу ҳақда бошлиққа ҳам Ф.Эшматов, Ў.Саматов ва мен мурожаат қилдик, лекин ҳеч нарса ўзгармади.

Ҳурматли "Ҳуррият"! Наҳотки, республика газеталарининг ва халқнинг талаби Н.Араббоевга ўтмаса ёки газетага обуна бўла олмасак, уларнинг "ҳисоб-китоби"га қараганда, "Ҳуррият"нинг бир сони 5[illegible] сўмга [illegible]

Шу сабаб "Ҳуррият"га обуначи кам [illegible]

СЕВГИ — ЁЗ[illegible] УНДОВЧИ [illegible]

Учрашув

Тошкент давлат университетининг журналистика факультетида қўлига энди-энди қалам олиб, журналист бўлишни, шоирликни, ёзувчиликни ҳавас қилиб, умуман, ижодкор аҳлига кўнгил қўйиб уларнинг даврасига қимтиниб-гина кириб келаётган ёшлар ўқишади. Улар газетчилик, радиожурналистика, телевидение — ҳамма-ҳаммасига жуда қизиқишади. Шунинг учун факультетда тез-тез республика ОАВ таҳририятлари билан учрашувлар бўлиб туради.

Ўтган жума куни бизнинг таҳририятимизни ҳам учрашувга таклиф қилишди. Бордик. Эндигина факультетнинг иккинчи курсида ўқиётган талабаларга газетчилик ишига хос кўпгина хусусиятлар ҳали номаълум, нотанишлиги табиий. Шунинг учун дангал, чўрткесар талабалар шарт турib, бир [illegible] қоғозга [illegible] кўмиб таш[illegible] кўзларидан [illegible] илҳомланга[illegible] жамоамиз ҳ[illegible] бир саволга [illegible] воб беришд[illegible]

Муҳим[illegible] ҳам [illegible] тала[illegible] аҳолиси [illegible] эса [illegible] бепул [illegible] меҳ[illegible] шаҳа[illegible] миз [illegible] "Йодид[illegible] зира[illegible] Абд[illegible] Бу албатт[illegible] [illegible] бўлими[illegible] [illegible] Ўктамж[illegible] [illegible] олиш[illegible] [illegible] ҳам таъми[illegible] [illegible] ҳеч бир [illegible] берил[illegible] сабабл[illegible]

Хулоса[illegible] иккинч[illegible] 53140 [illegible] энг [illegible] Бу, дир Меч[illegible] қизларни [illegible] довчи куч — севги: ҳаёт[illegible] танга, касбга ва табиа[illegible] кўнгилдаги инсонга бўл[illegible] самимий севги!!!

БАРН[illegible]

ЯНГИЛАНАЁТГАН НАМАНГАН

Ўтган йилнинг август ойида Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси "1998—2000 йиллар даврида Наманган вилоятида бозор ислоҳотларини чуқурлаштириш ва вилоятни ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришни жадаллаштириш чора-тадбирлари дастури тўғрисида"ги 319-қарорини қабул қилди. Қуйида мазкур қарорни қабул қилиш зарурати ва унинг қандай бажарилаётгани хусусида фикр юритилади.

Ислоҳот

Фарҳод ЙЎЛЧИЕВ, Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган журналист

... Наманган вилояти тоталитар тузум даврида гоҳ Андижон, гоҳ Фарғона вилоятига қўшиб юборилар, юқоридан номутаносиб режалаштиришлар оқибатида бу ҳудуд иқтисодий жиҳатдан бирмунча орқада қолиб кетди. Халқ хўжалиги учун юқори малакали кадрлар тайёрлаш бўйича ҳам оқсоқлик яққол сезилиб қолди. Аҳолиси 1миллион 886 минг кишига яқинлашган вилоятда ўзлаштириладиган ва суғориладиган ерлар чекланган эди. 1 миллион 150 мингдан зиёд киши эса қишлоқларда яшайди. Вилоятда асосий қўл кучлари пахтачиликни ривожлантиришга сафарбар этилди. Меҳнат унумдорлигини оширишга жиддий эътибор берилмади, янги қувватлар ишга туширилмади. Жамоа хўжаликлари ўзлари тайёрлаган пахта хомашёси учун етарли даражада ҳақ олмадилар. Йиллар давомида маданий-маиший объектлар қурилмади, мавжудлари таъминланмади. Уй-жой қурилиши эса пайсалга солинди. Қишлоқ ёшларига эътиборсизлик муаммо устига муаммо туғдирди. Вилоятда тўпланиб қолган ўткир иқтисодий, ижтимоий ва демографик муаммоларнинг мақбул ечимини топиш шу куннинг долзарб вазифасига айланди. Айни шу бўшлиқни тўлдиришга қаратилган, Юртбошимиз И.Каримов ташаббуси билан қабул қилинган юқоридаги қарорнинг аҳамияти бениҳоя каттадир. Ана шу тарихий ҳужжатга кўра вилоятга 45 миллиард сўм маблағ ажратиладиган ва ҳар жиҳатдан ёрдам бериладиган бўлди.

Бу маблағнинг асосий қисми қишлоқ хўжалигини ислоҳ қилишга, жумладан, янги ерларни ўзлаштириш, насос станциялари қуриш, қишлоқларда ижтимоий муаммоларни ҳал этишга сарфланади. Мавжуд жамоа хўжаликлари босқичма-босқич ширкат хўжаликларига айлантирилади. Ширкат хўжаликлари эса мулкий пайлар ва оила (жамоа) пудратини жорий этиш йўли билан вужудга келтирилади. Зарар кўриб ишлаётган хўжаликлар ўрнини деҳқон ва фермер хўжаликлари эгаллайди.

Қишлоқ хўжалик маҳсулотларини қайта ишловчи корхоналар сонини кўпайтиришга алоҳида эътибор берилади. Ҳозирнинг ўзидаёқ йигирмага яқин қўшма корхоналар лойиҳаси ҳаётга жорий этила бошланди.

Дастурга мувофиқ янги иш жойларини вужудга келтириш, коммунал тармоқларини кенгайтириш жиддий тус олдирилади. Аҳолига уй-жой қуриш, кучли инфратузилма тизимини бунёд этиш кўзда тутилган. Буларнинг ҳаммаси аҳоли турмуш фаровонлигини таъминлашга хизмат қилади.

Қисқа даврда амалга оширилган ишлар кишини қувонтиради: Давлатобод туманида 1200 номерли автомат-телефон станцияси, Наманган шаҳрида муҳандислик лабораторияси биноси, Поп туманида автосервис мажмуаси, 1124 ўринли умумтаълим мактаблари қурилиб, ишга туширилди.

Ажратилган маблағнинг катта қисми Поп машина канали қурилишига сарфланади. Бу бир неча йил ичида мазкур туманда 16 минг 700 гектар майдон ўзлаштирилиб, ноз-неъматлар яратиладиган маконга айлантирилади, деган гап.

Поп машина канали қурилишининг асосий объекти Марғизор сув кўтариш иншоотидир. Объектдаги иш 1994 йилда бошланган эди. Аммо маблағ йўқлиги сабабли қурилиш ишлари тақа-тақ тўхтаб қолганди. Бугун эса бу ердаги иш авж паллага кирган. Марғизор сув кўтариш иншооти қурилишига 6 та экскаватор, 4 та бульдозер, қирққа яқин юк машиналари жалб этилган.

Бу ердаги ишларни Наманган сув қурилиши трестига қарашли 2-механизациялашган кўчма жамланма қурувчилари бажаришяпти. Жамланма раҳбари Қамбарали Рапиғалиевнинг таъкидлашича, ҳафтада бир маротаба вилоят раҳбарлари мутасадди ташкилотлар бошлиқлари билан амалга ошираётган ишларини таҳлил қилишади. Машина канали қурилишини Наманган ирригация тармоқлари қурилиши трестининг Зокиржон Мўйсиналиев бошлиқ механизациялашган кўчма жамланмаси бунёдкорлари адо этишяпти. Бу ерда бир йил мобайнида 500 гектар янги ерлар ўзлаштирилиб, деҳқон ҳамда фермерларга тортиқ қилинди.

Насос станциясининг биринчи босқичида 2 миллион 450 минг куб метр тупроқ ишлари бажарилиши керак. Ҳозирга қадар бу вазифанинг ярмидан кўпроғи бажариб бўлинди. Келгуси йилнинг биринчи чорагида насос станцияси қурилиши ниҳоясига етади. Ана шунда ҳар бири 2040 миллиметрли иккита улкан қувурдан секундига 5 куб литр сув саксон метрга яқин баландликка, яъни иккинчи босқичга узатилади. Иккинчи ва учинчи насос станциялари қурилиши ҳам бошлаб юборилди.

Поп туманининг ўзига 15 миллиард сўмдан зиёд маблағнинг сарфланиши бу ҳудудни ривожлантиришга алоҳида эътибор берилаётганидан далолатдир.

Косонсой туманидаги Испарон қишлоғи шу пайтгача газлашмаган, бу ердаги жамоа хўжалиги эса иқтисодий жиҳатдан заифлашиб қолганди. Икки ярим мингдан зиёд аҳоли яшайдиган қишлоқда бирорта корхона йўқ эди. Куни кеча бу ерда тўқувчилик корхонаси ишга туширилди. Ҳозир бир сменада 40 киши ишлаяпти. Корхонага қишлоқ аҳолисининг 80 нафари ишга жалб этилди.

Маълумки, ишончли хорижий шериклар топиш ва улар билан ўзаро манфаатли ҳамкорлик ўрнатиш иқтисодиётни соғломлаштириш ва ривожлантиришнинг асосий шартларидан биридир. Бу нарса белгиланган дастурда ҳам ўз ифодасини топган. Ана шунга кўра ҳозиргача саккизта лойиҳа бўйича бир қатор ишлар амалга оширилди. Наманган шаҳридаги "НамТом" қўшма корхонасида резина, пойафзал ишлаб чиқариш цехи ташкил этилди. 1 миллион 200 минг АҚШ долларилик асбоб-ускуналар келтирилиб, ўрнатилди. Цех маҳсулотлари харидоргир.

Чортоқ туманидаги "Роҳат" очиқ турдаги ҳиссадорлик жамиятида қиймати 190 минг АҚШ доллари турадиган ПЭТ идишларига минерал сув қуйиш ускуналари ўрнатилиб, ишга туширилди.

Наманган шаҳридаги "Нафосат" очиқ турдаги ҳиссадорлик жамиятида Франциянинг "Актина" фирмаси билан ҳамкорликда лойиҳа қиммати 184 минг доллар бўлган пишлоқ ишлаб чиқариш корхонаси фойдаланишга топширилди. Шу кунгача вилоятда 25 миллиард сўмга яқин маблағ ўзлаштирилди... 15та шифокорлик пункти, 520 минг кв.метрдан зиёд турар жой, 5000 ўринли мактаб, 375 ўринли академик лицей, 2800 ўринли умумий овқатланиш шахобчалари қурилиб ишга туширилди.

— Ҳукуматимизнинг мазкур қарори вилоятимизга берилаётган катта эътибордир. Лекин бу биз учун имтиёз эмас, балки зиммамизга юклатилган юксак масъулиятдир, — дейди вилоят ҳокими, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси депутати Тўлқин Жабборов. — Биз қарорни қатъият билан амалга ошира бориб, қишлоқ инфратузилмасини ривожлантиришга, мавжуд инвестициялар ва замонавий технологияларни жорий этишга эътиборни қаратамиз. Маҳаллий хом ашё ва ишчи кучларидан оқилона фойдаланишга ҳаракат қиламиз. Бош мақсадларимиз аҳоли фаровонлигини оширишдир.

Наманган диёрида амалга оширилаётган ишлардан, шубҳасиз, фахрланса арзийди. Кеча вилоят ҳокимлигининг ахборот таҳлил гуруҳи раҳбари, ишчи штаби бошлиғининг ўринбосари Абдурашид Болтабоев қўнғироқ қилиб қолди:

— Журналистлар учун янгилик бор. Уйчи туманида 1050 ўринли мактаб, иккита қишлоқ шифокорлик шахобчаси қурилиб, фойдаланишга топширилди...

Кўз тегмасин, бундай қўнғироқлар тез-тез бўлиб турибди...

Наманган вилояти

Ташвиш

Ҳар кишининг бошида тирикчилик ташвиши бор. Ҳар ким уддасидан чиқиб рўзғор тебратади. Бироқ... шундай манзарани кўз олдингизга келтиринг: бир куни кўчаларни чангитиб мопедда, иккинчи куни эса енгил машинада келтириб, музқаймоқ сотилади. Музқаймоқ сотувчиси тиббий кўрикдан ўтганми ёки йўқ буни ҳеч ким суриштириб ўтирмайди. Асфальт "кўрмаган" қишлоқ болалари музқаймоқнинг қаймоғи борми-йўқми демасдан қалдирғоч полапонлари сингари навбат талашади. Орадан кун ўтмай катта юк машинасида ёки прицепли трактора совун, туз сотувчилар маҳалла айланади.

Бу яхшими ёки ёмон? Бир қараганда яхши ва айни пайтда қулай кўринади. Негаки, ортиқча пул сарфлашдан ташқари овворагарчиликка ўрин қолмайди. Шундоққина остонангиз остида ишингиз битади. Иккинчидан, тузнинг арзонлиги сизни янада шошириб қўяди. Қандай қилиб кўп миқдорда туз харид қилганингизни билмай қоласиз. Бозор иқтисодининг энг маъқул йўли ҳам шу-да! Арзон ва қулай!

Бироқ, орадан ҳеч қанча вақт ўтар-ўтмас ўлгурки савдонинг бир чатоғи чиқади. Ана шунда пушаймонда қолгандардан бири Бувайда тумани Тўда қишлоғида яшовчи Одилжон ака Холматовлар хонадони. Оила бошлиғи улгуржисига қанча туз харид қилгани номаълум, ҳарқалай:

— Дўхтирлар ёзиб берган дориларни ичирдик, — деди Ҳалима опа Холматова. — Таъсир қилмаяпти. Қизимнинг бўқоғи анча сезилиб қолди. Фотима ва Ҳусанларда ҳам бўқоқ пайдо бўлиб қолди.

Шу туманнинг 26-ўрта мактаб ўқитувчиси Олмахон опа Жўраеванинг айтишича, мактабдаги болаларнинг кўпчилигида эндемик бўқоқ касаллиги мавжуд.

Сир эмас, кейинги йилларда Фарғона водийси, айниқса Қўқон шаҳри ва унинг ён-атрофидаги шаҳар, қишлоқ аҳолиси ўртасида эндемик бўқоқ касаллигига чалинган кишилар сони бирмунча кўпайди. Қўқон шаҳар соғлиқни сақлаш бўлимидан олинган маълумотлар буни тасдиқлайди.

ТУЗ, ЙОД ВА БЎҚОҚ

Ёки ўзимиз сотиб олаётган касаллик

— Қадимда ҳам Қўқон шаҳри эндемик бўқоқ касаллигининг ўчоғи ҳисобланган, — дейди шаҳар соғлиқни сақлаш бўлими мудири Шуҳратжон Мақсудов. — Узоқ йил шу касалликка қарши курашилди. Бу ўзининг яхши самарасини бериб, Қўқонда бўқоқдор кишилар камайиб кетганди. Афсус, кейинги уч-тўрт йилдан бери яна шу касаллик қўзғаб кишиларимиз безовта бўлишмоқда.

Нима учун бу касаллик бошқа жойларга қараганда Қўқонда кўп учрайди? Касалликнинг келиб чиқиш сабабларини ўрганишдан маълум бўлдики, Қўқон ва унинг ён-атрофидаги шаҳар-қишлоқлардаги ичимлик сувида йод моддаси етишмас экан. Боз устига, бозор иқтисодига ўтиш даврида унумли фойдаланиб қолган айрим ишбилармон савдогарлар йодланмаган тузларни қўшни Тожикистоннинг Ашт туманидан олиб келиб сотадилар. Ҳеч қандай тиббий назоратдан ўтказилмаган туз савдо дўконларидаги туздан арзон баҳода пулланди. Бу ҳол ҳозирги кунларда ҳам давом этиб туради.

— Биз ҳар қанча курашмайлик, озиқ-овқатимизда йод етишмас экан, бу борадаги ишлар самарасиз [illegible] — дейди врач Абдулҳақ Бозоров. — Бувайда [illegible] учун 700 минг сўмлик "Йодид-100" таб[illegible] [illegible] аҳолиси учун эса 1 миллион 75 минг [illegible] "Йодид-100" таблеткасининг ўзи бепул тақсим[illegible] [illegible] Да, етарли эмас, — дейди шаҳар соғлиқни [illegible] мудирининг даволаш ишлари бўйича ўрин[illegible]он Тўхтабоев. — Шаҳардаги барча болалар [illegible] ҳомиладор аёлларга, мактаб ўқувчилари ора[illegible] [illegible]инланган оилаларнинг фарзандларига рўйхат [illegible]жди.

[illegible] Фарғона вилоятининг ўзига ўтган йили 7 мил[illegible] сўмлик "Йодид-100" таблеткаси бепул бе[illegible] [illegible]авлатимизнинг халқ саломатлиги учун ҳар [illegible] сафрлашга тайёр эканлигига далил бўла[illegible]

[illegible]бироқ, ачинарлиси шундаки, халқ саломатлигидан кўра [illegible] чўнтакларини қаппайтириб олишни кўзлаб юрган кимсалар ҳамон учрайди. Улар қинғир йўллар билан шахсий бойлик орттириш ниятида ҳеч нарсадан қайтишмайди. Ҳатто сиртига "йодланган" деган ёзувли махсус қутичаларга сифатсиз тузни жойлаштириб сотмоқдалар.

— Эндемик бўқоқнинг ҳомиладор аёлларда учраши жуда ҳавфли, — дейди мутахассис шифокор Мақсуда опа Обиджонова. — Чунки она қорнида ривожланаётган бола ақлан заиф ва бошқа нуқсонлар билан туғилиши мумкин. Бунинг олдини олиш мақсадида шаҳардаги барча поликлиникаларда ҳомиладор аёлларни алоҳида эндекренолог врач кўригидан ўтказамиз. Керакли тиббий хизмат кўрсатамиз. Бу касалликларнинг ёш болалар ва қизларда бўлиши янада ташвишли. Ёшлар жисмоний, ақлий ва гармонал ўсишдан тўхтаб қолади. 3-даражадаги эндемик бўқоғи бор йигитчалар ўз-ўзидан ҳарбий хизматга яроқсиз деб топилади.

Эндемик бўқоқни келтириб чиқараётган омиллардан бири, ош тузидаги йод моддасининг етишмаслигида. Бугунги кунда Фарғона водийси аҳолиси учун бу маълум. Бироқ, савдо дўконларидан кўра ҳамон арзон баҳода катта-кичик бозорларда, маҳаллаларда йодланмаган туз сотилаяпти. Фойда кетидан қуваётган устамон тижоратчилар сифатсиз туз келтириш ва сотишни авж олдирмоқдалар. Халқ соғлигига зиён келтирмоқдалар. Бошқача айтсак, касалликни ўзимиз сотиб олаяпмиз. Иккинчи тарафдан эса давлатимиз халқ саломатлиги учун миллион-миллион сўмларни сарфлашга мажбур бўлмоқда.

Маъмур МУСУЛМОНОВ

—Энди буёғи маза...

Матбуот

ЖУРНАЛИСТНИНГ МАСЪУЛИЯТИ ВА БУРЧИ

"Ўзбекистон матбуоти" журналининг бу йилги 3-сони нашрдан чиқди. Журналда бир қатор расмий материаллар билан бир йўла мамлакатимиз матбуоти дунёси билан боғлиқ қатор мақола, суҳбат ва хотиралар чоп этилган. Туман газеталари ва шаҳар радиоси ҳақидаги туркум мақолалар айни шу мавзулар матбуотимиз ва ҳамкасабаларимиз эътиборидан четда қолаётганини яна бир бор ёдга солади. Таҳририят мазкур мавзуга дахлдор фикр-мулоҳазаларни бериб боришда давом этишини билдирганки, вилоят ва туманларда яшаб, ижод қилаётган журналистлар "Ўзбекистон матбуоти" яратган имкониятдан унумли фойдаланадилар деган умиддамиз. Шунингдек, журналнинг ушбу сонида марҳум Туроб Тўла ҳақидаги Мели Норматовнинг хотира-ҳикояси, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган журналист Дилбар Маҳмудованинг "Мухбир — ҳаётнинг фаол иштирокчиси", Қашқадарё вилоят телевидениеси диктори Насиба Бўриева ижодига бағишланган "Насибалардан бири" мақолалари ўқишли ёзилган. Устоз журналист Исмоил Сулаймонов бошқа бир устоз журналист Мақсуд Қориевнинг қаламига мансуб "Эзгуликка интилиб" китобини ўқиб, илк таассуротларини ўртоқлашган.

Муҳтарам газетхонлар! "Ўзбекистон матбуоти"нинг ушбу сонида босилган "Журналистнинг масъулияти ва бурчи" мақоласининг муаллифи атоқли ва отахон журналист Зиёд Есенбоев. Мақолада шу йилнинг февралида мамлакатимиз пойтахтида юз берган ёвуз ҳодиса ва у билан боғлиқ матбуотимиз вакиллари, журналистлар ижодида, фаолиятида ўзига хос фаоллик кузатилгани, шунингдек, бугунги кун ҳамкасбларимиз олдига қўяётган энг муҳим вазифалар ҳақида сўз боради.

Қуйида мақолани қисқартирган ҳолда эътиборингизга ҳавола этмоқдамиз.

Журналист мустақил равишда ахборот тўплаш ва ўзи эга бўлган маълумотлар ҳамда фактлар, шунингдек, келиб тушган материаллар бўйича текширув ўтказиш ҳуқуқига эга. Унга сиёсий, ижтимоий ва маънавий ҳаётимизга хизмат қилувчи шахс сифатида жуда катта масъулият ҳам юклатилган.

Ҳар бир журналист Ўзбекистон тарихида илгари ҳеч қачон оммавий ахборот воситалари ходимлари зиммасига ҳозиргидек шарафли ва масъулиятли вазифа юкланмаганлигини чуқур англаб, ҳар соҳада ҳозиржавоб бўлиши, ҳақиқат машъаласини баланд кўтариб, чархланган ўткир қалами, залворли фикри, ақл-заковати билан ўзбек журналистикаси нуфузини жаҳон андозалари даражасига кўтаришга салмоқли ҳисса қўшмоғи керак.

Мамлакатимиз раҳбарияти, шахсан йўлбошчимиз Ислом Абдуғаниевич Каримов матбуотга, оммавий ахборот воситалари фаолиятига жиддий эътибор бериб, катта ғамхўрлик кўрсатиб келмоқда. Ҳар йили 27 июнь касб байрамимиз сифатида кенг нишонланмоқда.

Газета-журнал таҳририятлари — муқаддас даргоҳ. Аҳоли бу жойни ҳақиқат ва адолат рамзи деб тушунади. Аксарият хурсандчилигини ҳам, бошига тушган мусибатни ҳам баҳам кўриш мақсадида таҳририятларга мурожаат қилади. Ошкоралик шароитида кун сайин минглаб газетхонлар имтиҳонидан ўтиш ҳақиқатан ҳам осон эмас.

Журналист, аввало, қалам тебратиб, эл-юртни янгиликлардан хабардор этиши, халқимиз кўнглидаги ўй-мақсадларни, режаларни янада теранроқ англаб ифода қилиш бахти насиб этганлигидан фахрланиши, бу юксак ишончни оқлаши, қаламини янада чархлаши керак. Истиқлолимиз туфайли, мана, етти йилдан ошибдики, журналистларнинг мақолалари, чиқишлари дадилроқ ва эркинроқ бўлиб бормоқда, ижодий имкониятларини тўла намоён қилиш, бир вақтлар айтиш мумкин бўлмаган гаплар ҳақида ёзиш имконияти туғилди. Таҳририятларда принципиал ва софдил, истеъдодли ёш ижодкорлар кўпайиб боряпти.

Амалий ишимизда тегишли хулоса чиқариб олиш учун матбуотда чоп этилган мақолалардан фақат бир-икки мисол келтириб ўтмоқчиман.

"Халқ сўзи" газетаси таҳририятининг хатлар, шикоятлар ва оммавий ишлар бўлими муҳаррири Исмоил Сулаймонов журналимизнинг шу йил биринчи сонидаги "Касбимиз нашидаси ҳақида ўйлар" мақоласида шундай деб ёзади: "Халқ журналистларга ишонади. Бу эса айни пайтда зиммамизга катта масъулият юклайди. Унутма, деймиз доимо бир-биримизга, журналистнинг қадам олиши, ўзини тутиши, сўз билан иш бирлиги неча ўн минглаб кишилар нигоҳида. Бу катта бахт, лекин унинг шунга яраша талаби ҳам бор. Таҳририятга келган бир шикоятнинг изидан бориш, одамлар билан учрашиш, эшитганларини иймон ва диёнатнинг холис тарозисига солиш, оқнинг оқ, қоранинг қора эканлигини аниқлаб олиш, тўғри тўхтамга келиш ва ниҳоят бутун масъулиятни зиммага олиб, матбуотда чиқиш қилиш, сўнг унинг натижаси учун курашмоқ — буларнинг бари айтишгагина осон".

Ўтган йилнинг охирида "Ўзбекистон адабиёти ва санъати" газетасида таниқли журналист Ёқубжон Хўжамбердиевнинг "Ичимдаги биров..." сарлавҳали мақоласини ўқигандим. Фарғоналик бир жамоа раисининг мақолада келтирилган мана бу сўзлари менга жуда таъсир қилди. Уни айнан келтириб ўтаман: "...бугунги матбуотимиз хилма-хил фикрлар майдонига айланмаяпти. Қоғоз қиммат, одамлар газета ўқимай қўйди, деб нолийсизлар. Газеталарингизда ўқийдиган нарса беринг! Одамлар ўқийди. Яқинда Тошкентда бўлдим. Меҳмонхона ёнидаги газета дўконини кузатдим. Эрталабданоқ дўкон ёнида одам тўпланди. Қани, бу одамлар қандай газеталарни ўқишаркин, дея қизиқиб қолдим. Биласизми, улар қайси газеталарни ўқишар экан: "Труд", "Аргументы и факты" ва рус тилида чиқадиган бошқа газеталар. Ўзимизнинг "Халқ сўзи", "Ўзбекистон овози" қаби отахон газеталарни шу дўконларда 10—15 донагина қабул қилишса-да, шундан ҳам қолиб кетаркан. Ўзим кузатган ўша дўкончи бир кунда 200 донадан ортиқ "Труд" газетасини сотаркан. Ана энди, буёғини ўзингиз солиштириб кўраверинг..."

Ҳа, ҳар бир киши матбуотда фикр айтиш ҳуқуқига эга. Бу фикр мунозарали бўлиши мумкин. Бироқ тан олишимиз керакки, етакчи газеталаримизда халқ ҳаёти ўзининг барча жиҳатлари билан тўла-тўкис ёритилмаяпти. Ҳамкасбларимиз халқимиз ҳаётини, замонамизнинг мураккаб ва зиддиятли воқеаларини ипидан игнасигача билиб олишга, уларга нисбатан ўз муносабатларини айтишга, ҳодисаларни чуқур таҳлил қилишга интилишлари зарур.

"Ҳуррият" ҳафтаномасида "Боши жанжалдан чиқмаётган таҳририят" деган мақолани ўқиб, ўйланиб қолдим. Бу мақолада "Каттақўрғон тонги" газетасидаги ижодий муҳит, журналистларнинг бир-бирлари устидан шикоят ёзишлари ҳақида сўз борганди. Журналистлар жамоасида аҳиллик бўлмаса, ижодий муҳит ҳақида гапирмаса ҳам бўлади. Бир-бирига таъна тошларини отиш учун бирор имкониятни қўлдан бой бермасликка интилаётган қаламкаш дўстларимиз жамоа олдида, газетхонлар олдида уялишлари, ахлоқ-одоб, пок маънавий қиёфа, муомаланинг юксак маданиятига эга бўлишлари керак.

Зиёд ЕСЕНБОЕВ

"КАТТАҚЎРҒОН ТОНГИ": ЖАНЖАЛНИНГ ШОМИ БОРМИ?!

Мухтасар маълумот: Газета 1994 йилдан чиқа бошлаган. Ҳозир 400 нусхада босилмоқда. Штат жадвалидаги 7 иш ўрнидан 3 таси бўш. Муҳаррир, мухбир, масъул котиб, мусаҳҳиҳлик вазифаларини бир киши — муҳаррир Ғайрат Шукуровнинг якка ўзи уддаламоқда. Собиқ мухбир Саломат Ҳаққулова ва собиқ мусаҳҳиҳ Каримжон Соатов ўзларининг ноҳақ ишдан бўшатилганлиги ҳақидаги арзномасини ёзмаган, жўнатмаган идора Ўзбекистон ҳудудида қолмади ҳисоб!..

Можаро

Юқорида З. Есенбоев мақоласида қайд этилганидек, "Боши жанжалдан чиқмаётган таҳририят" мақоласи "Ҳуррият"нинг шу йил 13 январь сонида эълон қилинган эди. Чунки "Каттақўрғон тонги"нинг икки собиқ ходимидан бизга ҳам шикоят келган, жамоатчи мухбиримиз Т. Раҳматуллаев махсус хизмат сафарига бориб, масалани, аниқроғи можарони бирмунча батафсил ўрганиб мақола ёзган эди. Саломат Ҳаққулова ва Каримжон Соатовнинг Республикамизнинг энг нуфузли идораларига тўхтовсиз хат устига хат жўнатишидан хабардор бўлганимдан, мухбиримизни учратган заҳотим беихтиёр ундан, "Қандай одамлар экан, ўзи улар?" деб сўрадим. "Муросага келтириш қийин" деди Т.Раҳматуллаев бош чайқаб. Худди шу масалада вилоят ҳокимлигининг собиқ масъул ходимлари билан ҳам гаплашган эдик, ўшанда ҳам "Уф-ф, билмадик-да, бу можаронинг адоғи йўққа ўхшайди..." қабилидаги жавобни эшитган эдим. Муросанинг йўли бунчалар мушкул бўлмаса, жаноб ҳамкасблар?!

Дунё қандай ташвишлар билан банд, мамлакатимиз халқи қандайин улкан мақсадлар билан яшамоқда, меҳнат қилмоқда? Кундалик ҳаёт оддий фуқародан тортиб биз қалам аҳли олдига озмунча янги-янги ва бири биридан улкан вазифалар қўймоқдами? Мамлакатимиз Раҳбари не сабаблардан маънавият дея, янги тафаккур дея, улуғ мақсадлар орзусида яшаш дея ҳар маъруза-ҳар чиқишларида гапирмоқда? Такрор-такрор айтмоқда?

Сиз-чи? Сизлар нима билан машғулсизлар, ҳурматли каттақўрғонлик журналистлар?

Ҳамма можаро бор-йўғи уч киши орасида келиб чиққан низога бориб тақалмоқда: газета муҳаррири Ғ. Шукуров С.Ҳаққуловани 1997 йилнинг 2 январида, К. Соатовни 1997 йилнинг 12 сентябрида ишдан озод қилган. С. Ҳаққулова билан К. Соатов бундан норози. Нима бўлса бўлсин, улар ўз вазифасига тикланиши керак, тамом-вассалом!

Бир неча йил бурун бир ноёб нусха билан суҳбатлашишга тўғри келган эди. Эски тураржойи бузилиб, ўрнига қурилган кўп қаватли уйдан унинг оиласига жой ажратилган экан. Орадан 12 йил ўтибди, ҳасталиги сабабли нафақага чиқибди, энди шикоят ёзишга киришибди! "Нимадан шикоят қиляпсиз?" деб сўрадим. "Ўша отамдан қолган тураржойни қурувчилар мен уйимда йўқлигимда келиб бузишни бошлаб юборибди" деди. Кулдим, уни бундан қайтармоқчи бўлдим, суҳбатдошим эса ўз сўзида қатъий туриб олди, кейин, "Менга нима, барибир бекорчиман, ҳамма идорага бирма-бир жўнате-еб ётавераман, шикоятни" деди пинагини бузмай.

К. Соатов билан С.Ҳаққулованинг шикоятбозлиги негадир ўшани эслатди. Билмадим, улар мен мисол тариқасида келтирган кишига ўхшаб бекорчими ёки "Каттақўрғон тонги"га ишга қайтиб тикланишдан кўра уларнинг улканроқ ва буюкроқ мақсад-маслаги қолмаганми ёки бўлмаса Ғ. Шукуровни "кураш"да енгиб чиқиш улар учун ҳаётларининг мазмун-моҳиятига айланиб қолганми... яна қандай тахминларга бориш мумкин?..

Мен бу ўринда ўз сўзидан қайтмаслик ҳамда мақсадга етишиш йўлидаги саботнинг нақадар қудратли ва ноёб фазилат эканлигини назардан қочираётганим йўқ. Лекин шундай буюк фазилат нимага сарфланяпти? Қаёққа совуриляпти? "Каттақўрғон тонги" мухбирлиги ва мусаҳҳиҳлигигами? Газета муҳаррирининг елкасини ерга теккизишгами?

Очиғини айтсам, бу икки ҳамкасбимиз феълидаги шундай катта куч ниҳоятда арзимас мақсад йўлида исроф бўлаётганига ачиндим. Башарти бу куч, бу ғайрат, бу ҳафсала, бу қайтмас ирода ижод мақсадларида сафарбар этилса эди!.. Дейлик, С. Ҳаққулова, К. Соатов журналист сифатида Самарқанддаги маҳаллий ҳамда Республика матбуоти саҳифаларида ўзларининг салмоқли мақолалари билан чиқиб, жамоатчиликнинг, эл-юртнинг назарига тушганларида эди!.. Республика миқёсидаги энг нуфузли идораларга устма-уст арзнома ёғдиришга сарфлаган, шу мақсадда қоралаган қоғозларини жамият ва халқ манфаатига хизмат қиладиган мақолалар ёзишга бағишласалар эди!.. Нима, Каттақўрғонда бундан бошқа муаммо, бундан бошқа мавзу йўқми? Эл-юртнинг ташвиши озми? Журналистнинг синчков нигоҳини, аралашувини кутиб ётган ошиёнлар озми?!. Эссиз қоғоз, эссиз... мақсадлар унутилган жойда одамлар майда ва бачкана юмушлар тегарагида айланишиб, умрлари зое кетганини сезмай қоладилар.

Бу мулоҳазалар газета муҳаррири Ғайрат Шукуровга ҳам тааллуқли. Каттами-кичикми меҳнат жамоасини вужудга келтириш, шакллантириш, бир неча кишининг бошини қовуштириб уюштириш осон эмас. Чунки одам танлашнинг ўзи алоҳида бир санъат, алоҳида бир илм экан! Мухбиримиз ёзган ўша мақолада қайд этилганидек муҳаррирнинг ёши 60 дан ошган, 40 йиллик журналист тажрибасига эга. Демак, кўпни кўрган, оқ-қорани таниган ва... ўз сўзидан- қароридан қайтмайдиган бир инсон!

Қаранг, муҳаррир буйруғидан қайтмайди, ходимлар шикоят қилишдан толмайди. Ўламан саттор, муроса билан ҳеч кимнинг иши йўқ, бу ёқда казо-казо идораларда ўтирган масъул шахсларнинг гўё Каттақўрғон можаросини бартараф этишдан бошқа ташвиши, бошқа юмуши йўқдек. Яна қаерда, қандай жамоада, қайси касб эгалари орасида бўляпти денг?!

Таҳририят, журналист... Зиёд Есенбоевдек касбимиз отахонининг сўзларига яна бир карра эътибор беринг: "Журналистлар жамоасида аҳиллик бўлмаса, ижодий муҳит ҳақида гапирмаса ҳам бўлади. Бир-бирига таъна тошларини отиш учун бирор имкониятни қўлдан бой бермасликка интилаётган қаламкаш дўстларимиз жамоа олдида, газетхонлар олдида уялишлари, ахлоқ-одоб, пок маънавий қиёфа, муомаланинг юксак маданиятига эга бўлишлари керак".

Эътибор қилган бўлсангиз, мен атайин можаронинг маънавий жиҳатлари хусусидаги мулоҳазаларимни баён этдим. Қонуний-ҳуқуқий нуқтаи назардан ҳукм чиқариш мутлақо бошқа мавзу. Тўғри, Самарқанд вилояти касаба уюшмалари федерацияси кенгаши мутасаддиларининг хулосасига кўра, муҳаррир Ғ.Шукуров қонунга хилоф иш тутиб, учинчи марта (!) С.Ҳаққулова билан К. Соатовларни ўз вазифасидан озод қилган. Муҳаррир Ғ.Шукуров бу хулосани бажаришдан бош тортади. Шундан сўнг шикоятчилар судга мурожаат қилишган, бироқ суд уларнинг даъвосини тўғри деб топмаган. Ким нима қилса қилганки, можаро тугамаган. Ходимларни ишдан ноҳақ бўшатган Ғ.Шукуров собиқ бўлсада, ўз ходимлари билан муроса чорасини топишга уринмаган ҳам, С. Ҳаққулова ва К. Соатов эса бу қарордан норозилигини тегишли юқори суд босқичларига аён қилишдан чарчамаганлар. Бу уларнинг қонуний ҳуқуқи, бу маънода ҳеч ким уларнинг қўлидан қаламини тортиб олмайди албатта. Бироқ... яна ёзишмалар, яна арзномалар, яна даҳанаки жанглар... қанча куч-эътибор, қимматли фурсат яна ва яна нимага совуриляпти?.. Бу мақсад амалга ошадимийўқми, ҳар қалай етилган вазиятга қараганда **муаммо фақат суд орқали ўзининг адолатли ечимини топадиганга ўхшайди**, бироқ одамгарчилик, юз-хотир, меҳр-оқибат, одоб-ахлоқ, андиша, муроса, маданият... журналист этикаси, журналист масъулияти — бири-биридан улуғвор бу маънавий қадриятлар қаерда қолади, ким бу ҳақда қайғуради?

"Каттақўрғон тонги"даги жанжалнинг шоми борми, ахир, яхшилар?!.

Хуршид ДЎСТМУҲАММАД,
Ўзбекистон ОАВ ни демократлаштириш ва қўллаб-қувватлаш жамғармасининг ҳамраиси

PS. Ҳурматли газетхонларимизда бу келишмовчилик ҳақида "Ҳуррият"да йилнинг бошида мақола чиққан экан, мавзуга қайтишнинг зарурати бормиди, деган савол туғилиши табиий. Биз ҳам шу фикрда эдик, каттақўрғонлик ҳамкасбларимиз ўзаро муроса йўлини топиб кетишган деган тасаввурларда юрган эдик. Афсуски, ўтган ҳафта нуфузли идоралардан бирига К. Соатовдан яна шикоят етиб келди. Ўқидик: яна ўша эски гап, ўша эски можаро!..Шу кичик жамоадаги шу кичкина жанжалнинг бутун мамлакат миқёсида овоза бўлаётгани, энг нуфузли идораларга тўхтовсиз йўлланаётгани наҳотки Каттақўрғон шаҳар суди, вилоят суди мутасаддиларининг, маҳаллий матбуотчиларнинг шаънига, иззат-нафсига тегмаётган бўлса?!.

Ол-а!

Ҳафтанинг жуфт кунлари эрталабки эфирга берилаётган "Республика газеталари шарҳи"ни мунтазам кўриб бораман. Шу кўрсатувни кўргачгина "Рўзномалар дўкони"дан керакли газеталарни сотиб оламан, кўрмасам — йўқ... Аммо ҳозир мазкур кўрсатув ҳақида фикр юритмоқчи эмасман, аксинча, менинг ушбу мақолам газетада чиқишини ва уни "шарҳ"чилар телевизорда гапиришларини жуда-жуда истардим. Бунинг боиси бор. Негалигини қуйида билиб оласиз.

1997 йилнинг куз ойида камхаржроқ аҳволга тушиб қолдим. Ўйлай-ўйлай "процент"га пул олиб, ўғлим билан тижорат қилмоқчи бўлдик. Пул ҳам топилди, сотгани мато ҳам. Беш-олтита сумкага ул-бул нарсаларни жойладимда, ўғлим билан нақ Украинага йўл олдик.

"МАҚОЛАМНИ ЧОП ЭТИНГ, УНИ "ШАРҲ"-ДА ГАПИРСИН..."

Дастлаб, Урганч шаҳри яқинидаги божхона ходимларига "тутилдик". Улар 20 метрлик ўзимиздан чиқадиган қизил гуллик материалларни олиб, мусодара қилишди. Мен буни билмабман ҳам, чунки, бу ҳақда бизга на оғзаки билдирилди, на ёзма равишда... Божхона постида ёнида ўтириб-ўтириб, кейин билсак матомиз "қулоғини ушлаб" кетган экан... Божхоначиларни қарғай-қарғай йўлни давом эттирдик.

Поездга чиқдик. "Проводник" йигит юкларимизни чамалаб кўрди-да, сўнг "ҳар сумка учун 1000 сўмдан берасиз", деди. Нега? Йўлда ҳам бир божхона бор эмиш... Илож қанча, айтганини бердик... Россия чегарасига етганимда ҳар сумка учун 10 рублдан беришга мажбур қилишди. "Шилиниб-шилиниб" Волгоградга ҳам етдик. Шу жойдан - Украинага борадиган поездга миниш керак экан. Юкларимизни ўша поездга ўтказиб, вокзалда нафас ростлаб турган эдим, икки милиция ходими қўлтиғимдан судраб "пункт"га олиб келишди. Сўроқ-саволдан сўнг чиптамни сўрашди. Аксига олиб, чипта "Проводник"да қолган эди. Ҳаллослаб ортимга югурдим. "Проводник" тушмагур, чиптамни янглишиб бошқа йўловчига бериб юборибди. Вокзални тит-пит қилиб қидириб ўша йўловчини топдик. Аксига олиб у чиптани ғижимлаб ахлат қутига ташлаб юборибди. Чипта ташланган ахлат қутисини "титиб" уни топишга муяссар бўлдик. Сўнг ғижимланган чиптани ҳалиги икки милицияга обориб кўрсатдим. Улар "чиптани кўрдик, энди юкларингни ҳам олиб кел, кўрамиз" дейишди. Мен юклар оғирлиги учун уларни ёлғиз кўтаролмаслигимни айтиб ади-бади дегунимча поезд жўнаб кетишига оз қолди. Улардан ҳам "йўлини қилиб" қутилдим.

Ниҳоят, йўлга тушдик. Россия чегарасидан чиқаётганимизда ҳар сумка учун 50 рублдан, Украинага кираётганимизда 250 рублдан "тўлаш"га тўғри келди...

... Мана, Украинадан келганимга ҳам анча бўлди. "Бизнесим" фойдаси ҳақида гапирмасам ҳам бўлади...

Ҳурматли "Ҳуррият"чилар!

Айтинглар-чи, мени шунча пулга "туширган" кимсаларга ҳам қонун борми? Улар токайгача менга ўхшаганларни қақшатишади? Илтимос, шу саволларга газета орқали жавоб ёзинглар. Уни "Республика газеталарининг шарҳи" кўрсатувида ўқиб эшиттирсин. Чунки, Хоразмга "Ҳуррият" жуда кам келар экан...

З.МАШАРИПОВА,
Хива шаҳри, С.Назарий кўчаси 5-хонадон

ТАҲРИРИЯТДАН: Ҳурматли З.Машарипова! Эсономон юртимизга қайтибсиз. Шукр. Хафа бўлманг, бош омон бўлса дўппи топилади. Аммолекин, опажон, сизга қўшилиб "юлғич"ларни қарғаганимиз ҳолда Сизни ҳам айбсиз, дея олмаймиз. Чунки, йўловчи поездида ҳар бир одам ўзи билан 36 кг.гача юк олиши мумкин. Бу - қонун. Мутасаддилар бу ҳақда Сизни огоҳлантирмадими? Шундай бўлса керакки, ҳар бир сумка учун тузуккина "йўталишингизга" тўғри келибди. Агар бошқа юртга товар олиб чиқмоқчи бўлсангиз, керакли шартнома тузишингиз ва бошқа бир қанча ҳужжатларни тайёрлашингиз керак бўлади. Бунинг учун эса керакли қонун-қоидаларни пухта билиш лозим. Қонунни, демакки, ўз ҳақ-ҳуқуқингизни яхши билсангиз ҳеч ким сизни "чув" тушира олмайди. Ва уларнинг ўзлари ҳам Сиз билан ўйлаброқ муомала қилишади. Кўрдингизми, ҳуқуқингизни билмаслигингиз натижасида нечта қонун посбонларининг қорни тўйган?! Ҳуқуқингизни билсангиз - марра сизники!

Янги ишларингизда муваффақиятлар тилаймиз.

АВВАЛ ЎРТОҚЛИК СУДИДА КЎРИЛСА...

Таклиф

Газетамизнинг 7-13 апрель сонида босилган "Ватан" газетасининг бош муҳаррири Х.Олимжоновнинг "Танқид кимга ёқади..." номли мақоласида бугунги бозор иқтисодиётига ўтиш даврида бўлар-бўлмас жиноят ишлари бўйича фуқароларни жувормаг қилабермаслик учун судьялар янада ҳушёррок бўлиши зарур, деб жуда тўғри кўрсатилган.

Мақолада солиқ идоралари томонидан арзиса-арзимаса жиноят иши қўзғатиш фактлари учраб туриши ҳақида сўз юритилиб, тижорат дўконида ҳали сотилмаган 50 минг сўмлик акциз маркасиз сигаретлар топилса, у ЖК 189-моддасининг 3-қисмига, яъни "кўп миқдордаги қийматда савдо қоидаларни бузиш" деб малакаланмоқда ва бунда ҳатто шартли жазо кўзда тутилмагани: 6 ой қамоқ ёки 3 йилдан 5 йилгача озодликдан маҳрум этиш жазоси белгилангани кўрсатилган. Ҳали сотилмаган 50 минг сўмлик сигаретнинг таннархи қандай қилиб "кўп миқдорда савдо қоидаларини бузиш бўлсин?!" деб тўғри танқид қилинган.

1997 йил сентябрь ойида ўтказилыган солиқ ходимларининг республика амалий конференциясида худди шундай ҳодисалар, ҳатто нотўғри жаримага тортиш ҳоллари танқид қилинган эди. Муҳокамада вилоят солиқ қўмиталарида ўртоқлик судлари ташкил қилиниб, ана шундай ваҳимали ишларни дастлаб ўртоқлик судида қараб чиқилиб, агар қонунга тўғри келса, кейин прокурорга тақдим қилиш лозимлиги айтилган эди. Лекин афсуски, бу хулоса эсдан чиқиб кетди. Фикримча, ана шундай "қалтис" ишларни дастлаб ўртоқлик судларида қараб чиқилса, масалани ҳаққоний ҳал қилинишига ёрдам берилган бўлар эди.

Ҳикмат СОБИРОВ,
Тошкент Молия институтининг профессори

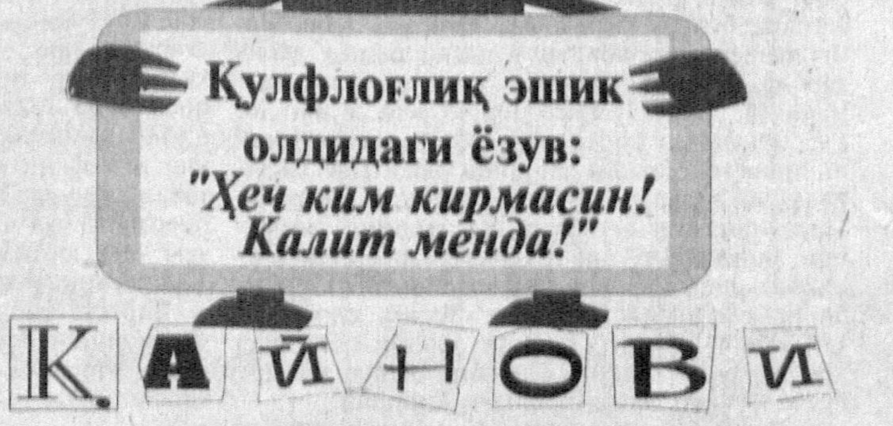

ҲУРРИЯТ
Мустақил газета

РОТШИЛЬД БОҒИДАГИ КАРАТ МЕВАСИ

Исроилда уч ҳафта

Сафар

Амирқул КАРИМОВ

(Охири. Боши ўтган сонда)

Нетания - Ўрта Ер денгизининг ложувард тўлқинлари мангу бош уриб турадиган соҳиллар бўйидаги гўзал шаҳардир. Унга асримизнинг 20-йилларида асос солинган. Қарийб 70 минг нафар нуфусга эга бу навқирон шаҳар Исроилнинг анча саноатлашган туманларидан биридир. Асосан Россиядан доимий яшаш учун келган яҳудийлар маскан айлаган бу мадинада тўқимачилик, озиқ-овқат, пиво ишлаб чиқарувчи корхоналари талайгина.

Нетаниянинг асосий молиявий манбаларидан бири сайёҳликдир. Осмонўпар меҳмонхоналар, пансионатлар, хусусий уйлар дам олиш ниятида бу ерга ташриф буюрган турли тоифадаги сайёҳларга ўз бағридан жой беради. Сайёҳлар айниқса, майин қумли соҳилларда ястаниб, шовиллаган тўлқинлар қучоғида сузишни хуш кўрадилар. Гарчи Исроилга ҳар йили ташриф буюрадиган 2 миллиондан зиёд сайёҳдан талай қисми Нетания ҳиссасига тўғри келса-да, бироқ бу соҳа шаҳарнинг энг муҳим даромад манбаи эмас. Шаҳар иқтисодиётининг асосий таянчи бриллиант сайқаллаб сотишдан тушадиган даромаддир.

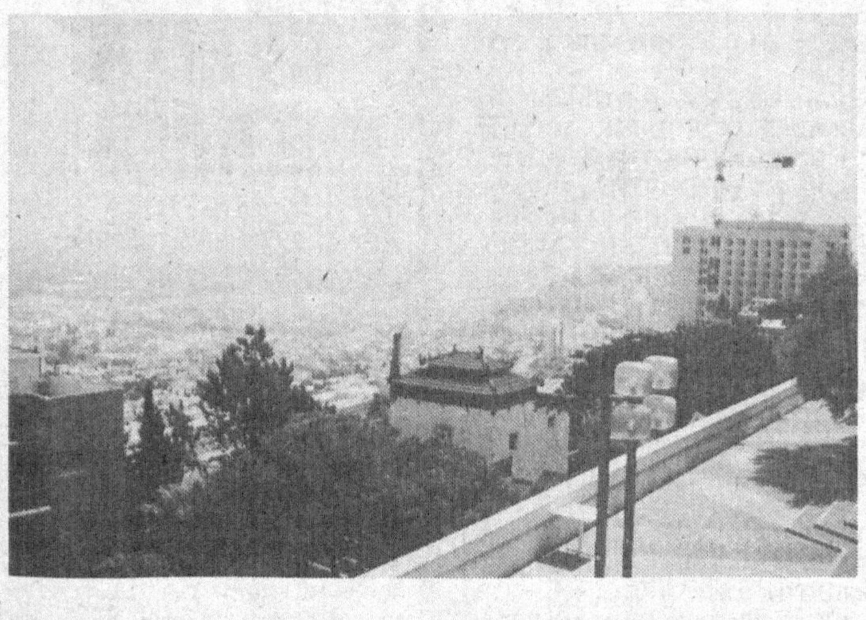

Шу ўринда Исроил жаҳонда бриллиант сайқаллашда биринчи ўринни эгаллашини таъкидлаш жоиз. Ўлик денгиз тубидаги туз ва минералларни айтмаганда Исроил заминида бирор табиий қазилма бойликлари мавжуд эмас. Шу боис олмослар Буюк Британия, Россия ва Австралиядан Жанубий Африканинг Дибирс биржалари орқали харид қилинади. Ана шундай вазиятда дунёда сайқалланаётган олмоснинг 65 фоизи Исроил ҳиссасига тўғри келишини фақат яҳудийларга хос тадбиркорлик билан изоҳлаш мумкин.

Яҳудийларнинг истиқболини чуқур ўйлаган миллат раҳнамолари қишлоқ хўжалигида ва саноатда қанча тер тўкилмасин, маҳсулотлар табиий шароитлар афзаллиги туфайли арзонга тушадиган мамлакатлар билан рақобат қилолмасликларини эрта англаб етдилар. Шундан сўнг яҳудийлар азалдан тирикчилик учун мангу манбаи, деб билган инсоннинг оёғи билан боғлиқ касбдан узоқлашиб, катта захиралар талаб этмайдиган, қиммат сотиладиган, бош, яъни ақл билан вобаста ишлаб чиқаришни ривожлантириш лозимлигини тушундилар. Айни пайтда Исроил экспортида янги технологиялар, қимматбаҳо тошлар ҳиссаси тобора ортиб бормоқда. Бу йўлнинг ғоят тўғри эканини Исроил олмос ва бриллиантлар сотишдан йилига 4.9 миллиард АҚШ доллари миқдорида даромад олаётганидан ҳам билиш мумкин.

Исроилда **"нима ишлаб чиқаришни эмас, кимга сотишни билган киши тадбиркор"**, деган нақл бор. Бу мақол маҳсулот ишлаб чиқариш мамлакат эҳтиёжларидан ортиқ бўлган, яъни ривожланган давлатларда ўзгача маъно касб этади. Исроилга қишлоқ хўжалиги ва бошқа соҳаларда тажриба ўрганиш учун келаётган юртдошларимиз мана шу мақолнинг мазмунини чуқурроқ тушуниб олишлари лозим бўлади. Зеро, биз бугун бўлмаса эртага даромад топиш учун маҳсулот ишлаб чиқаришнинг ўзи камлик қилишини, уни сотадиган бозорларни чуқур ўрганиб иш юритишимиз кераклигини англашимиз лозим.

Нетаниядаги Бриллиант ишлаб чиқариш заводига ташриф чоғида яҳудийларга хос тадбиркорликнинг яна бир қиррасини кашф этгандек бўлдик. Буни сайёҳларнинг ҳамёнидаги валюталарни уларнинг ўзларини мамнун қилиб Исроилда олиб қолиш санъати, десак тўғри бўлади. Бриллиант заводи ҳақида дастлаб бизга - Болгария, Латвия, Литва, Россия, Грузия, Озарбойжон, Украина, Қозоғистон, Қирғизистон ва Ўзбекистондан "Машав" курсларига ташриф буюрган давлат, ҳукумат, парламент ва жамоат ташкилотлари, мaориф, касаба уюшмалари ва матбуот соҳасидаги мутахассисларга маърузалар чоғида сўзлашган эди. У тасаввуримиздагидан анча чоғроқ, йўл четидаги бир қаватли иморат ичида экан. Дастлаб 34 нафар курсдошга, яъни биз - меҳмонларга "харид учун ажойиб имконият соҳиби бўлганимиз, Исроил бриллианти нақадар гўзал ва сифатли экани хусусида" фильм қўйиб беришди.

Фильмдан сўнг бизни корхонага бошлаган таржимон ҳам фикримизни харидга мойил қилиш пайида бўлди. Бироқ ҳамроҳларимизнинг бриллиант хусусидаги билимлари гидникидан анча зиёда чиқиб қолди. Улар корхонада сайқалланган энг юқори каратли олмос ҳақида сўраганларида ходиманинг шавқи айниқса пасайиб, "қийин" мижозларга учрагани англади ва сўнгра мулзамона рост гапларни айта қолди.

- 10-15 каратли бриллиантларга биржаларда Белгия ва Голландия фуқаролари харидор бўладилар. Улар юқори каратли бриллиантларни сайқаллаб, тўлов қобилияти юксак бўлган Европа ва Америка бозорларига чиқаришади. Бизнинг заргарларимиз ишлов берган энг йирик олмос 7 каратли эди.

Унинг айтишича, нетаниялик заргарлар бриллиантни 58 қиррагача сайқаллайдилар. Келтирилган олмос дастлаб мутахассислар томонидан синчиклаб кўздан кечирилгандан сўнг, ана шу лаҳзадаёқ унинг қандай шаклда бўлишлигини аниқлайдилар. Биринчи ишлов беришдаёқ унинг 19 фоизи ҳайф бўлади. Қирра чиқариш чоғида унинг тағин 5 фоизи кукунга айланади. Иккинчи ишлов беришда эса бриллиантнинг яна 25 фоизи нобуд бўлади. Қолган қисмигина дўконларда кўзни ўйнатадиган зийнат шаклига келади.

Завод маҳсулотлари қўйилган кўргазмали дўконга кирар экансиз, дарҳақиқат, заргарлар маҳорати ва дизайнерлар санъатига қойил қоласиз. Гарчи зийнатларнинг нархи биздагидан бир неча баробар юқори бўлса-да, турли нарх тушиб беришлар, Исроилда харид қилинган нарса учун хорижликлар қўшимча қиймат солиғидан озод этилгани, фалон долларга маҳсулот харид қилган мижоз ютуқли лотереяда қатнашиши, унга қўшимча товар совға қилиниши каби харидга даъват этувчи омилларга унча-мунча "қаттиқ" мижоз ҳам дош бера олмайди. Маҳсулотни мана шундай оқилона реклама қилишга биз Ўлик денгиз соҳилидаги пардоз-андоз маҳсулотлари ишлаб чиқарувчи "AHAVA" корхонасида ҳам гувоҳ бўлдик.

Исроил давлатининг пайдо бўлишида ва уни ободонлаштиришда муҳим ҳисса қўшган барон Ротшильд боғларини кезиб юрганимизда бизни заргарликка оид яна бир маълумотдан воқиф қилишди. Ўзбекчада биз номини билмайдиган, кўпроқ акацияни эслатувчи дарахт, заргарликка бевосита алоқадор экан. У акация каби ловия, мош сингари мева тугаркан. Мазкур дарахтнинг уруғ-мевалари ҳар бири 0.22 граммдан иборат бўлиб, карат деб аталаркан. Заргарликдаги карат тушунчаси ҳам оғирлик маъносида ана шу мева доналарига нисбат бериб қабул қилинган экан.

Тошкент - Нетания - Тошкент

"ОЛТИН ДЕВОР" САФАРИ

Шоир Эркин Воҳиднинг машҳур саҳна асари, режиссёр Мақсуд Юнус уни Покистон саҳнасига "кўчиргани" ва шу сафар баҳонасида ёзувчи Дадахон Нурий янги китоб ёзгани ҳақида

Китоб

Х.НАБИ

"Бутун театр биноси бўйлаб янграб турган шоир Эркин Воҳид ғазаллари билан айтиладиган қўшиқлар садоси аста пасайиб, одамлар билан тўла улкан залга осудалик чўкади. Пардалар устида рангин ёғдулар жилваланади. Покистон Ислом республикаси ҳамда Ўзбекистон Республикасининг давлат тароналари янграйди. Ҳамма ўрнидан туради.

... Биринчи премьера томошабинларда катта шавқ-завқ уйғотди. Спектакл бир неча бор гулдурос қарсаклар, олқишлар билан бўлиниб турди. Айниқса Мўмин(А. Рао)Абдусалом(А.Аёз), Ҳуринисо(У.Саййид) саҳнада пайдо бўлиши билан бутун томоша залини ҳаяжонли тўлқин қоплаб олар, чинданам улар ўз ролларини қиёмига етказиб ўйнашарди.

Томоша тугаб, залда чироқлар ёнди.

Сажжод Ҳайдар қарсак ва олқишлар остида Эркин Воҳидни, Панжоб штати маданият вазири Салмон Ғани жанобларини саҳнага таклиф этди.

— Ўйлаймизки, — деди Салмон Ғани, — бизнинг санъаткорларимиз "Олтин девор"дай ажойиб асарни маҳорат билан саҳнага олиб чиқиб, ҳаммамизни, жумладан муҳтарам Эркин Воҳид жанобларини ҳам хушнуд эта олишди. Энди "Олтин девор" бизники, яъни "Покистон девори" бўлиб қолади. Бу — халқларимизни янада руҳан бир-бирига яқинлаштиради деб айтсам хато қилмаган бўламан".

Репортаж руҳида ёзилган ушбу лавҳада китоб муаллифи — таниқли ёзувчи ва журналист Дадахон Нурий қаламига хос кўтаринки руҳ, байрамона кайфият яққол уфуриб турибди. Айни чоқда бу — сафарнома жанрининг ҳам руҳи. Зеро, "Покистон "Олтин девор" тирқишидан" китоби қуйиб қўйган сафарнома жанрида ёзилган. Уни қўлга олдингизми, бас, сўнгги саҳифасигача ўқимай қўлдан қўймайсиз. Дадахон Нурий, Мақсуд Юнус, таржимон Ансориддин Иброҳимнинг Покистон саргузаштлари ўзининг қизиқарли ва ичакузди саргузаштлари билан, дўстона ҳангомаларга ва табиий... мураккаб ҳолатлар тасвирига бойлиги билан китобхон диққатини тутиб туради. Ҳамма гап бир улуғ мақсадга, яъни ардоқли шоиримиз Эркин Воҳиднинг жуда кўплаб саҳналарни "забт" этган "Олтин девор"ини Покистон саҳнасига олиб бориб "кўчириш"га қаратилган.

Бир асарни бу қабилда "кўчириш" унча-бунча одамга жўн туюлади, аслида эса... таржима машаққати, асарни бошқа халқ вакилларига, санъаткорларига, театр ижодкорларига тушунтира билиш ва буларнинг барига қўшимча ўлароқ ташкилий юмушлар нечоғли машаққатлар эвазига амалга оширилиши, бир сўз билан айтганда, саҳна ортидаги югур-югурлар осонлик билан бўлмаслигига китобхон саҳифама-саҳифа амин бўлади. Қизиқарли жойи шундаки, бу уқубатларнинг бирортасини Дадахон Нурий уқубат эмас, ижодий роҳат сифатида талқин этади.

Таъкидлаш жоизки, "Олтин девор"нинг "Покистон девори"га айланиши битта сафар маҳсули эмас, балки сафар китобда таъкидланганидек 1995 йилдан бошланган. Кўп йиллик сафарнинг бош қаҳрамони "Олтин девор" ва Дадахон Нурий! Китобда хотиралар кўп, латифанамо ҳикоятлар кўп, исм-шарифлар кўп, уларнинг бари бир эзгу мақсадга — ўзбек-пок халқларининг маданий дўстлиги тарихининг унутилмас лавҳаларини абадийлаштиришга қаратилган.

Китоб муаллифи шу билан ўз мақсадига етган. Ўзбек ва урду тилларида, чиройли муқоваларда қисқа фурсатларда Покистонда чоп этилган бу китоб нафақат Дадахон Нурий ижодида, балки ўзбек адабиётида ҳам замонавий сафарнома жанрини бойитган асар бўлиб қолади.

ҲАТТО ДЎСТИНГГА СИРЛАРИНГ АЙТМА...

Ҳазрат Али насиҳатлари

Ўз тилига ғолиб келиб, уни енголган киши - сиёсатни яхши тушунган кишидир.

Бир кишида бир вақтнинг ўзида ҳам мурувватлилик, ҳам ёлғончилик хислатлари бўлиши мумкин эмас.

Бировга эҳсон ёки яхшилик қилиш кўнгилда бўлса, уни кечиктирмай, очиқ чеҳра билан амалга ошириш ва орқасидан миннат этмаслик энг яхши ишдир.

Ҳар қандай урушнинг аввали шикоятдан бошланади. Сўнгра миш-мишлар кўпаяди. Жангнинг охири эса, балою-офатлар билан якун топади.

Ҳазрати Али ўғиллари Имом Ҳасанга насиҳат қилиб: "Дўстларингга ҳақиқий дўстлик қил, лекин улардан тўла хотиржам бўлиб қолма. Дўстларингга доимо ҳамдард бўл, аммо сир-асроррингни уларга ошкор этаверма", - деган эканлар.

БИРЛАШГАН ЎЗАР

Маълумки, 24-25 май кунлари Тошкентда Ўзбек-Америка Қўшма Комиссиясининг иккинчи йиғилиши бўлиб ўтди. Навбатдаги йиғилиш якунлари ва Ўзбекистон - АҚШ ўртасидаги алоқалар хусусида АҚШ Давлат котибининг МДҲ давлатлари бўйича махсус маслаҳатчиси Стивен Сестанович "Ҳуррият" газетасига интервью берди.

Савол: Жаноб Сестанович, "Ҳуррият" газетаси учун ўтган йили берган суҳбатингиз давомида Ўзбек-Америка Қўшма Комиссиясининг иккинчи йиғилишига тайёргарликни қизғин кетаётганлиги ҳақида сўзлаган эдингиз. Комиссиянинг иккинчи йиғилиши якунлари ҳақида нима дея оласиз?

Жавоб: Биз қўшма комиссиянинг икки кунлик йиғилиши давомида Ўзбекистон ҳукумати билан қатор масалалар бўйича келишиб олдик. Терроризмга қарши кураш ҳақида қўшма баёнот қабул қилдик. Чунки бу, икки давлат учун ҳам жуда муҳим масаладир. Ваҳоланки, ҳар икки томон ҳам ушбу муаммо билан таниш. Бундан ташқари, АҚШ ва Ўзбекистон Мудофаа вазирликлари ўртасида келгусидаги ҳамкорликлар борасида иккита шартномага келишдик. Унга мувофиқ вазирликларимиз вакиллари ўртасида ўзаро алмашинув ташрифлари ўтказилиб турилади ҳамда Тинчлик Йўлида ҳамкорлик дастури доирасидаги алоқаларимизни давом эттирамиз. Бошқа диққатга сазовор шартнома, бу Ўзбекистон ва АҚШ ҳукумати ўртасидаги консуллик алоқалар ҳақидаги меморандумни имзоланиши ҳам қувонарлидир. Чунки, унга биноан АҚШ фуқароларининг виза олишлари тартиби анча енгиллашади.

Савол: Ҳозирда Ўзбекистон Республикаси минтақадаги хавфсизликни таъминлаш ва гиёҳванд моддаларнинг ўз ҳудудидан ўтишига қарши қаттиқ кураш олиб бормоқда. Америка Қўшма Штатлари Ўзбекистон билан бу борада қандай ҳамкорликни йўлга қўймоқда?

Жавоб: Бирлашган Миллатлар Ташкилоти доирасида Афғонистондаги муаммони тезроқ бартараф этишга қаратилган "6+2" гуруҳида биз Ўзбекистон билан яқиндан ҳамкорлик қиламиз. НАТОнинг Тинчлик Йўлида Ҳамкорлик дастури доирасидаги ўзаро муносабатларимизни янада кенгайтирдик. Ҳар икки томон учун жиддий масала бўлган терроризмга қарши бирга курашмоқдамиз. Гиёҳванд моддаларнинг ноқонуний транзитига қарши Америка гиёҳванд моддаларга қарши кураш ташкилотлари Ўзбекистон Ички ишлар вазирлиги ва Божхона қўмитаси билан яқиндан алоқалар ўрнатади.

Савол: Ўзбекистон ва АҚШ ўртасидаги савдо алоқаларини кучайтириш учун сизнингча нималарни амалга ошириш зарур?

Жавоб: Агар Ўзбекистон ҳукумати Америка сармоядорлари йўлида пайдо бўлаётган айрим тўсиқларни бартараф этса, аминманки, юртингизга хорижий сармоялар кўпроқ кириб келади. Чунки америкалик тадбиркорлар мамакатдаги бой табиий ресурслардан яхши бохабардирлар. Ўйлайманки, бу имкониятлардан тўла фойдаланиш зарур.

Қўшма Комиссия каби учрашув ва маслаҳат кенгашларининг ўтказилиб турилиши, менинг фикримча ана шундай тўсиқларга барҳам беришда муҳим роль ўйнайди.

Одил РЎЗАЛИЕВ

УЗОҚ ЯШАЙ ДЕСАНГИЗ...

Савол — жавоб

Ҳурматли таҳририят! Яқинда бир китоб ўқидим. Унда ёзилишича, бутун умрини тоғда ўтказган бир киши борйўғи 110 ёшга кирибди. Менимча, узоқ умр кўриш биринчи навбатда инсоннинг ўзига ва унинг ҳаёт тарзига боғлиқ бўлса керак. Шу ҳақда маълумот берсангизлар?

Аввало, кимга қанча умр берилганлиги ёлғиз Аллоҳга аён. Биз бандалар мана шу берилган олий неъматдан оқилона фойдалана олишимиз лозим.

Маълумотларга кўра, ҳар биримиз ўзимизнинг яхши хулқимиз билан умримизни 20 йилга узайтиришимиз мумкин экан.

Келажакка ишониб, ортиқча кўнгилсиз ҳодисаларни четлаб ўта олсак, қўшимча 4 йил ютарканмиз.

Доимо спорт билан шуғулланиб, соғлом турмуш тарзига амал қилиб яшаганимиз боис 3 йил қўшилади.

Ўзимиз ёқтирган киши билан ҳаёт кечирганылигимиз сабаб 2 йил кўпроқ яшар эканмиз.

Касбимиз учун 18 ой бўлса, тўғри танланган касб учун эса яна 1 йил қўшамиз.

Хобби учун 2 йил, мева-сабзавотли парҳез учун 1 йил узоқ яшар эканмиз.

* * *

Саримсоқ пиёз узоқ умр кўриш доридир. Бу неъматни ҳар куни тановвул қилиб туриш қисқа муддат ичида шундай ижобий натижа берадики... Албатта, бунга қўшимча тарзда, сигарет чекмаслик, ҳар куни 3-5 пиёладан чой ичиш, имкон қадар ҳафтада 2-3 марта балиқ истеъмол қилиб туриш, нўхат ва кепакли нон емоқ ҳам мақсадга мувофиқдир.

Бундан ташқари, қаттиқ асабийлашмаслик, яқинлар ва таниш-бированлар билан хушмуомалада бўлишлик, яхши ухлаб, ҳафтада бир неча бор спорт билан шуғулланиш 10 йиллик қўшимча умрнинг гаровидир.

Айтишларича, Хитойнинг тахминан 20 миллион аҳолиси ҳар куни эрталаб "у-шу" гимнастикаси билан шуғулланиб, ўз соғликларини мустаҳкамлаб боришар экан.

ПРЕЗИДЕНТЛИК УЧУН КУРАШ

Сайловларнинг иккинчи босқичида ким ғолиб чиқади?

Шу йилнинг 15 май куни Словакия Республикасида президент сайлови бўлиб ўтди. Сайловда мамлакатда овоз бериш ҳуқуқига эга фуқароларнинг 73.89. фоизи иштирок этди.

Мамлакат раҳбари лавозимига 9 киши даъвогар бўлиб, ўз номзодларини қўйганлар.

Улар орасида Кошице шаҳри мэри, ёзувчи, Фуқаролар тотувлиги партияси раиси, Словакия Халқ Кенгашининг собиқ раиси Рудольф Шустер 47.38 фоиз, Словакия демократик ҳаракати йўлбошчиси, Словакия Республикаси ҳукуматининг собиқ раи[иси] Владимир Мечиар эса 37.24 фоиз овоз олиш[га] муваффақ бўлди.

Дастлабки босқичда номзодларнинг ҳеч бир[и] 50 фоиздан зиёд овоз ололмаганлиги сабаб[ли] 29 май куни президент сайловларининг иккин[чи] босқичи бўлиб ўтади. Унда илк босқичда энг к[ўп] овоз олган Рудольф Шустер ва Владимир Меч[и]ар ғолиблик учун курашадилар.

Б.Мингбоев тайёрлад[и]

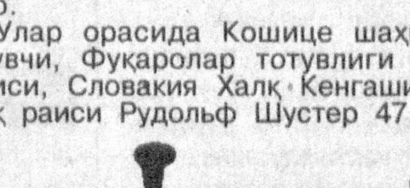

Германияда велосипеддан машина арзон экан

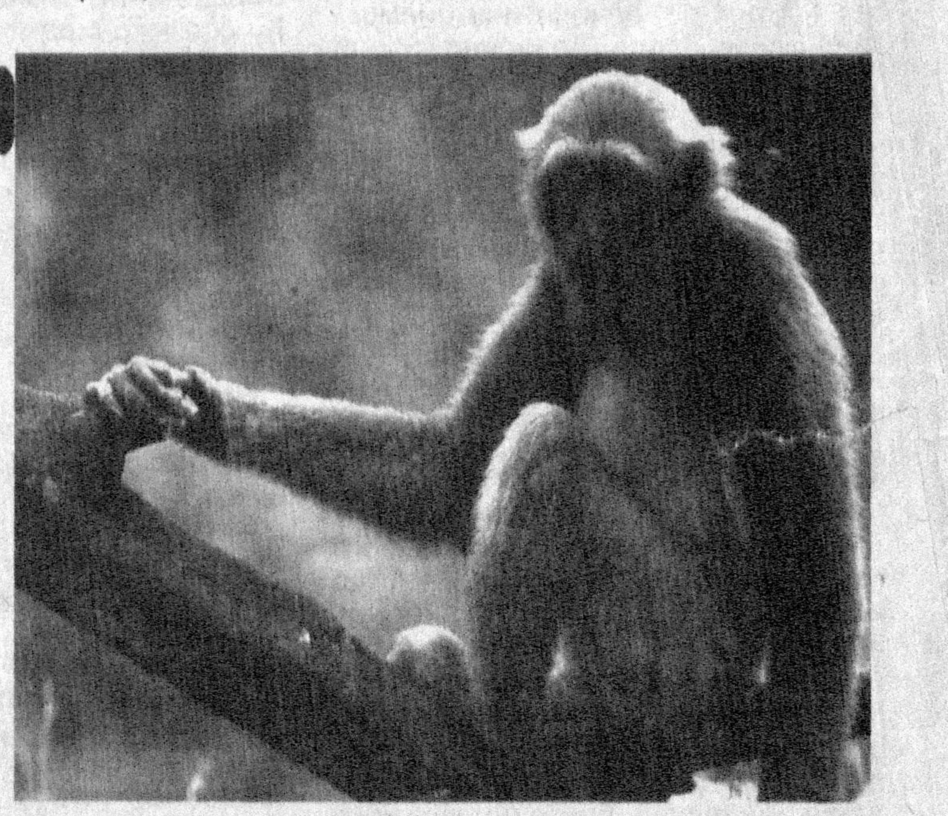

"ҚУВВАТ БЎЛАР УНИНГ ҲИДИ ЮРАККА..."

Ўқидик

Аслида озодлик нима? Сиз унинг оҳангларини тинглаганмисиз? Қалбингизга озодликнинг мунгли онлари бир бора бўлса ҳам меҳмон бўлганми? Сиз озодликнинг ўта машаққатли йўлларида унга эргашиб юрганмисиз? Юрак бу дунёнинг ёлғонларидан азобланганда кўнгил кимнидир, ниманидир қўмсаганда сиз секин йўлга чиқишни истаб қоласиз. Бу аҳдингиз бир дақиқа бўлса ҳам сизни тарк этмайди. Ҳаёт эса чалғитмоқчи. Ўзининг йўлларига чорламоқчи бўлади. Лекин кўнгил сиздан олдин йўлга тушади. Энди ортга қайтариб бўлмайди. Кўнгил озодлик оҳанглари ортидан эргашади. Мана шу дақиқадан юрак чин сўз айта бошлайди. Қалбингиз ўз изтиробларини итқитиб ташлаб мана шу оҳангга туташади. Мана шу дақиқаларда муҳаббат туғилади. Қалб озод бўлади. Йўлга чиққан кўнгил эса ўзига ҳамроҳ қидиради. Унга ҳамроҳ бўлгудек одам бормикан? У соғинган уқубатли йўлларда уни англаб етадиган ким бор?

Излаган туйғунгни тополмайсан. Дунё кўзингга ғамли, қайғули бўлиб кўринади. Шунда сиз ҳамроҳ топганингизга қувониб кетасиз. Бу ҳамроҳ алломайи замон Иброҳим Ғафуровдир. Унинг "Дил эркинлиги" асаридир.

Озодлик оҳангларини соғинган, унинг йўлларига кўзлари тикилган миллат охирлаб бораётган XX аср сўнггида ҳақиқий мўъжиза билан сўзнинг қудрати, дилнинг эркинлиги билан юзма-юз келди. Қалб озодлигининг оғир йўлларида мустабид тузумнинг қийноқларида, адолатнинг алдоқчи кўчаларида, эрк ва истиқлолнинг соғинчларида ковурилган кўнгилнинг изтироблари бўлиб "Дил эркинлиги" дунёга келди.

Ғоят адоқсиз, нурсиз, ҳаяжонсиз йўллар. Бу йўлларда кетаётган алломанинг дил сўзлари шубҳасиз сизу билни ҳаяжонга солади. Тафаккур оламининг, сўз салтанатининг шоҳлари билан "Дил эркинлиги"да юзма-юз келасиз.

"ТАНИМ ОЗОД ЮРАЙ ДЕСАНГ..."

Ҳа, Машраб қаландар бўлмоққа чақиради. Иброҳим Ғафуров илк бир асар саҳифаларида сизни Машраб билан учраштиради. Чунки Машраб "Бир бузуқ оввора кўнглумға тополмам маҳрам", дея сиз билан кетмоқ учун йўлга отланади. Улуғ қаландар "Кўнай, десам чаманда бир гули беҳор топмадим" дея табиатнинг мўъжизалари ичра кета бошлайди. У атрофга қулоқ тутар экан, шундай хулосага келади. "Тоғларда юрганда доим бирон товуш - ё сувнинг шилдираши ё шаршаранинг гувуллаши, ё шабаданинг қояларга, арчаларга бош уриб шивирлаши албатта сизга ҳамроҳ бўлади. Товуш эшитилиб турганда одам ўзини ёлғиз сезмайди".

Иброҳим Ғафуров "Дил эркинлиги" мавзуидан илк сабоқни Машрабдан беради. Озодлик оҳанглари ортидан эргашаётган одам Машраб руҳиятига яқинлашиб боради. Унинг ҳар бир сўзидан янги маъно излайди. Машрабнинг "кўнгил уйини" англаб етишга уринишлар бошланади. Машраб Намангандан қачон чиқиб кетганини ҳам билмайди. Унинг йўлдаги ўй-хаёллари ёлғиз қалб озодлиги ҳақида эмас, у эл-юрт тинчлиги, осойишталиги, ободлиги ҳақида ҳам қайғуради. "Бу ўлкада ҳар қадамда бор хароба. Лекин ҳар қадамда бир жаннат ҳам бор. Харобалар ваҳший урушлардан ёдгор". Қандайдир мана шу жойда "Бузуқ овора кўнглим"из билан хароба ўртасида яқинлик пайдо бўлади. "Ёлғизлик истаган ҳар ким харобани қўмсайди". Ундаги кўҳна сукунат кексайган қайғу сизни бир зумда ўйга толдиради. Замонлар ўткинчлигини, дунёлар ёлғонлигини, қасрлар харобаларга айланмоғини сизга англатиб туради.

"Машраб йўлларда хароба манзилгоҳларга дуч келганда негадир доим эл ва элбошилар ҳақида ўйлайди". Ҳақиқатдан ҳам улар ортларида нима қолаётганига бир назар ташласалар, жангу жадалларга барҳам берсалар. "Харобаларда одамзотнинг очкўзлиги, ваҳшийлиги, қонхўрлиги - шафқатсизлиги мужассам. Харобалар элбошиларининг уқувсизлигидан пайдо бўлади, деб ишонади Машраб". Бу ишонч жуда тез сизнинг қалбингизни ҳам эгаллайди. Узоқ сафарга отланганингиз, йўлда фақат рост гапириш зарурати сизни шунга ундайди. Сиз эркинлаша бошлаган дилингиз билан яна йўлга тушасиз. Лекин харобалар сизни тўхтамоққа ундайди. Шу ерда яширинган адолатнинг нурли китобини ўқимоққа қистайди.

Тун пардасини ташлайди. Сиз кўнглингизга яқин харобалар узра ёлғиз қоласиз. Ўйлар ёв навкарлари каби бостириб келаверишади. Ўйлар ҳам озодлик оҳангларини соғинишган. Машрабни шу ерда қолишга ундайди. Харобалар Машраб тимсолида унинг мунгли овози оҳангида ўз ўтмишларига, кечмишларига қайтмоқчи бўлади. "Машрабнинг ўткир теран овози хароба шаҳарнинг ғариб кўнкайиган деворлари, йўқолиб тупроқ билан тўлиб бораётган кўчалари аро тирикликка чақиргандек янгради. Машрабнинг овози харобалар оралаб сўнг ўзига тўлқин - тўлқин бўлиб қайтди. Мурод ҳосил бўлди. Харобага тириклик қайтиб келди. Машраб бугун шу ерда тунашни ихтиёр этди. Унинг дардли уйғоқ овози хароба узра ёйилди. Ой нурлари харобани ёритди. Юлдузлар кўкдан пастга тушиб мунгли дунё қўшиғига маҳлиё бўлиб қолди".

Машраб ўйлар исканжасида қолди. "Ҳар қайда тириклик борки, у доим уч алангага айланади. Аввалгиси кўк аланга. Бу сенинг шавкат ва қудратга етишган чоғларинг. Кейингиси сариқ аланга. Бу сенинг мункайиб шавкат ва қудратдан айрилган пайтинг. Учинчиси бўз аланга. Бу шамол хокингни кўкка ва ерга совуришидир. Бу қисмат, Қисматинг юлдузларнинг саодатли шуълаларига йўғрилган бўлса, уч аланга ҳам сенга муяссар". Қисматнинг аччиқ қирралари, улар кўнгилга ботади. Уч аланганинг қисмати ҳам нақадар аянчли, нақадар хавотирли. Наҳотки сен барибир унга интиласан, ҳаттоки вақти соати етмасдан, шуҳрат супасига чиқишга интиласан, ундан бир куни итқитилишингни билсанг-да барибир тирмашаверасан. Қисматнинг мана шу қирралари сени ҳалок этади. Шуни билгани сари, шуни англагани сари унга интилмоқдан не маъно чиқади.

Хароба узра туннинг энг осуда дамлари ўтмоқда. Шу пайт "Кунботардаги авлоқ тўқайдан ҳайбатли ва жуда узун шер чиқиб келди. Машрабнинг чодирдан ташқарига чиқиб ётган оппоқ оёғига дуч келди. Оёқни бир қарич наридан туриб искади. Шер сўнг оҳиста бу оёқларни ялай бошлади". Иккала озод қалб мана шу ерда учрашди. Улар эркни суядилар. Улар кимдандир, нимадандир қўрқиш кераклигини истамайдилар. Ҳар иккала озод руҳни ҳам тутқунликда ушлаб туриб бўлмайди.

Машраб ва сиз. Озодлик ва оҳанг. Бу қандай бахтки, сизнинг ҳамроҳингиз, улуғ шоир йўлининг сўнгги кўринмайди. Наҳотки, озодликнинг манзили шу қадар узоқ. Ахир унинг оҳанглари жуда яқиндан эшитилмоқда-ку. Наҳот унга етиб бормоқ йўллари шунчалар машаққат. Шунда Машраб бир байт ғазал ўқийди:

Бошим кетса йўлидан эмди,
Машраб, қайтарим йўқдир,

Азим СУЮН,
Фаррух ҲАМРО

Бу жонимни нисор айлай анга
мардона-мардона.

Машраб ғазалининг мана шу бир байти яна сизга йўл кўрсатади. Олдинда шоир. Бошлари эгик. "Жонда ором йўқ. Ороми жон йўқ. Оламнинг ўзи ором нималигини билмайди. Оламнинг бори дард. Турган - битгани дард. Бобораҳим ҳам бор вужуди билан шу дардга қоришиб ётади. Бобораҳим оламнинг ҳеч туганмас дарди борлигини ҳис қилади. Бу дард унинг наздида шунчалар поёнсизки, одам боласи ҳеч қачон унинг тагига ҳам, охирига ҳам етолган эмас". Дардсиз олам бормикан? Дардсиз дунёлар бормикан? Йўқ. Инсоният яралибдики, дард ҳам у билан бу дунёга бирга қадам қўйган бўлса керак. Мудом у ортимиздан соядек эргашади. Аслида дарддан д[ув]розлари туғилади. Дард кўзларимизни, қалбларимизни суғоради. Кўзларимиздан оқаётган ёшлар кўз ёшлар эмас. Улар дард ёшларидир. Шундан бўлса керак, "Дил эркинлиги" муаллифи гўзал бир хулоса битади. "О, мудом дунёдан йиғи товуши келадур"... Тингланг. Бу бири кам дунё. Унда дардли юраклар шу қадар кўпки, дардларига дармон тополмай халакдирлар.

Иброҳим Ғафуров дилтортар мансуралар яратади. Аслида у дилбар шоир. Шунча дард ва изтироб билан шеър ёзмаслик мумкин эмас. Унинг юрагига чексиз мунгли тақдирлар жой бўлади. Шулар қаторида шеърий мансуралар ҳам юракни эгаллаб олади. Аслида олимнинг ҳар бир сатри шеър каби такрорланмасдир. Шеър каби мўъжизадир. У ҳамма кўрганларидан нимадир қидиради. Қандайдир саволларга жавоб излайди. Олимни "Замонига сиғмаган Машраб" ва унинг ўйлари, изти-

(Давоми 4-бетда)

"ҚУВВАТ БЎЛАР УНИНГ ҲИДИ ЮРАККА..."

(Давоми. Боши 3-бетда)

роблари доимий қизиқтиради. У Машраб ижоди бўйича янги бир сўз айтишга, кўҳна дунё китобида, янги бир саҳифа очишга эриша олди.

Мансуралар сизни ўйлашга ундайди. Ҳар бир кичик мансура жуда катта туғуларни ифода этади. "Оқ бургутлар". Юксакликда, мағрур қоя устида, оппоқ туғ ҳилпирайди. У бир қараганда "оқ кабутарлар қанотидай ҳилпирайди". Лекин бу ўхшатиш муаллифни қониқтирмайди. "Дастлаб кўрганимда тоғ устида уяда оқ бургутнинг болалари ўйнашгандай кўринди". Аслида ҳам туғ ва бургут ўртасида яқинлик бордек. Қоя устидаги туғ сизни ўзига чорлайди. Машаққатли ўтиш. Унга етиб бориш орзуси қалбингизга жойлашиб олади. Юрак ҳар дақиқа Сўфи бобо оқ байроғига интилади. "Чиққим келар у қоя тепасига. Етиб бўлмас у чўққига қайсидир мард тиккан у байроқни кўргим ва ўпгим келар. Мен ҳеч ерга байроқ тикмаганман". Лекин у ўзига тасалли беради. Ва ўзининг ҳақиқатини айтади. Мана шу сўзларда барча интилишлар тугайди. "Сўфийлар чўққисига чиқа бермас ҳар ким".

"Тош супа". Унда ўтириб, "қотди хаёлим". Лекин бу хаёлни оқиб келаётган сувлар бузиб юборишади. Улар ўзларига йўл қидириб тошларга бош уришади. Демак, хаёлларни тошлар ҳам тўса олмайди. "Тош супа"да ўтирган қалбни тош ҳам жиловлай олмайди. У тизгинсиз. У тошларни парчалашга қодир. У сув каби тошларга бош урмайди. У юксакларда парвоз қилади. У қалб, дард ёшларидир. У юксакларда бунёд бўлади. Ва ўз эгасини тош супада қолдириб, ўзи яна ўша юксакларда парвоз қилаверади. Муаллиф ёзади:

Ҳеч ким ўзин тошдан тошга
урмагай сувчайин,
Ҳеч ким ўзин тош устида
тўлғамас сувчайин,
Ҳеч ким босмас, дунё йўлларини
сувчайин,
Сув сўйлатур тошларни...

Инсон ҳамиша ўзи каби уйғоқ, ўзи каби тирик табиатга интилиб яшайди. Ва бир кун келиб, яна табиатга қўшилиб кетади. Аслида инсон дарахт, сув ёмғир ва тупроқдир. Буларнинг барчаси оний туйғулар. Булар қалб кўзи очиқ инсонларни ўзига чорлайди. Ахир улар ҳам кимгадир дардларини айтмоқлари керак-ку.

Мен кўнглимни тушунаман!
Ахир у баландликларга чиқишни
истайди,
Ахир баҳаво жойларни истайди
кўнглим.
Музликлар гулидан рангу бўй
истайди ахир,
Кеча Норкетган бир даста
бойчечак келтирди:
Сентябрда очилган...
Қувват бўлар унинг ҳиди юракка
Ва шеър туғади унинг ҳиди
хаёлда.
Музларнинг ижоди қаҳрабо
гуллар...
...ўз фаросатида музни ҳам
гуллатар қодир табиат.

...кўнгил эрки. У барча туйғулардан ...анд туради. У кўнгли билан ҳисоблашмайдиганларни ташлаб кетаверади. У ҳамма вақт ўзини тушунишларини истайди. Агар сиз кўнгилни тушуниб, у билан кетсангиз у "музликлар гулидан рангу бўй истайди ва шеър туғади унинг ҳиди хаёлда". Ҳар қалбнинг фурсатини қодир Оллоҳ ҳар дамга сочиб ташлаган. Фурсат кириб келган пайтда, қалб тайёр бўлиши керак. Мана шундагина муз қотган юраклар гулга киради. "Тилимизда мудраган олов сатрлар" шеърга айланади.

Муҳаббат кўнгилнинг ранги, озодликнинг таянчи. Аслида барчасининг замирида муҳаббат ётади. Мана шу туйғу Машраб айтгани сингари:

Сўрарлар баъзи одамлар: "Бу дардингга даво борму?"
Мен айтурман: "Биродарлар, бу дарди менга дармондир".

Шогирд ва Устоз

Дарднинг ўзи дармон бўлмоғи мумкинлиги учун ҳам муҳаббат бўлмоғи керак. Аслида муҳаббатсиз одамда бошқа ҳеч нарса йўқ. Сиз ундан бирор нарса қидириб, кундузи чироқ ёқиб юришингизга ҳожат йўқ. Иброҳим Ғафуровнинг мана бу сўзларига қулоқ тутсангиз бас:

Муҳаббати ўлганлар тошдай
мунглиғ яшарлар
Яланғоч дарахт каби
лол турарман, қулоқ тутиб тош-
сўзга:

Сангдиллик қўрқитади
бугун мени айниқса...

Иброҳим Ғафуров мана шу жойда буюк бир ҳақиқатни айтади. У дили тош одамлардан қўрқиш кераклигини уқтиради. Ҳақиқатан ҳам дили тош одамлардан кўнгил аллақачон кетиб қолган. Демак, уларда на муҳаббат, на туйғу бор. Юракнинг ўрнида эса битта тош турибди. Бугун биз "сангдилликдан" қўрқмоғимиз керак. Бу янги ибора. XX асрда айтилган яна бир ҳақиқат. Бизни Чингиз Айтматов манқуртликдан огоҳ этган бўлса, Иброҳим Ғафуров жуда гўзал ибора билан "сангдилликдан" огоҳ этди.

"Дил эркинлиги"да бобомиз Алишер Навоийга ҳам кенг ўрин ажратилади. Озодлик оҳанглари ортидан сабр-тоқат билан кетаётган йўловчи буюк бобомиз ҳамроҳлигида, йўлини давом эттиради.

"Замона фикрига кўнглунгни
қўймағил зинҳор".

Навоий ҳасратлари... Мана, беш ярим асрдан бери ҳам инсониятни огоҳликка чақириб келмоқда. Навоийдан янги маъно излаш, унинг янги қирраларини кашф этиш ҳамон давом этиб келмоқда.

"Фалакнинг эврилишиданми ё бошқа, билмай қоласан: баъзан атрофингни сенга ёт нарсалар қуршаб олади". Ўзингга керак туйғуга қанчалик интилма, етай - етай деганингда, оломон яна суриб чиқариб юборади. Сен эса бари бир интилаверасан, унга яқинлашаверасан. Бу қалб амри, дил ҳукми. Шу пайт "расталардан аста-секин сен харидор нарсалар йўқолади. Қадим-қадимларда бир нозанин чўри бозорда айтгандай: "Сен суймаган харидорлар пайдар-пай келади. Сен суйган харидор эса топилмайди".

Биз Навоийга интилиб яшамоғимиз керак. Биз Навоийни англашга интилишимиз зарур. Иброҳим Ғафуров бу ҳақда шундай ёзади: "Ҳар биримиз ўзимизда Навоийга муҳаббат туйғусини тўла тарбияламагунимизча, ўзимизни тўлақонли инсон деб ҳис қилишимиз балки қийиндир".

Бугун комиллик сари интилаётган миллат "Навоийни теран билсак ва англасак, бу ўзимизни билиш ва англаш билан баробар эканлигини" тушуниб етсагина қалб озодлигига том маънода эришиш мумкин.

"Ҳар дарахтни меваси кўп бўлса,
боши ҳам келур..."

Биз "Дил эркинлиги"ни мутоала қилиш давомида Машрабнинг юқоридаги сатрига яна бир бор иймон келтирдик. Иброҳим Ғафуров ушбу асарида Машраб, Навоий, Бобур, Сўфи Оллоёр, Чўлпон, Абдулла Ориф, Эркин Воҳидов, Чингиз Айтматовларнинг озодлик туйғулари ортидан сизу бизни олиб борар экан, бу китоб чин маънода ҳур фикрлар хазинаси эканлигига ишонч ҳосил қиласиз.

Иброҳим Ғафуров ёзади: "Дунёнинг сирини англатадиган битта, биттагина фикр бўлса керак. Шу фикрни топсам, яшаш ва ўлимнинг нималигини билиб оламан. Ҳаётимни кейин ўша танҳо фикрга яраша қураман деб ўйлар эдим".

Мана, бугун комил устозимиз Иброҳим Ғафуров "дунёнинг сирини англатадиган" "фикрни" топди. Бу Озодлик оҳанглари каби ёқимли, тотли, севимли ва биз асрлар давомида соғинган "Дил эркинлиги"дир.

Саъдулла СИЁЕВ

ҚУЛОҚҚА АЙТИЛГАН ГАП

Чистон-ҳангома

Холқўзи полвон эсини танибдики, даладан бери келмай ишлади. Мактабни битириб, қишлоқда қолди. Ота-онамга қўл-қанот бўлай, деди. Экин суғорди, пичан йиғди, чигит экди, мол боқди, зовур тозалади... Кейинги йилларда комбайн етишмаганидан қўл ўроқда буғдой ҳам ўрди. Хуллас, эрта-индин, қирқ еттини "эшак" қилиб минай, деб турибди.

Ана шу Холқўзи полвон бир куни ишдан келди-ю, тўғри ичкарига ўтди. Бир қават юпқа кўрпачага узун тушиб ётиб олди. Ухлаб-ухламайди, ўрнидан тургиси ҳам келмайди.

Хотини кирди:

— Отаси, ювиниб киринг, ҳозир овқатингиз тайёр бўлади.

Холқўзи индамади, шифтдан кўзини узмай ётаверди.

Гулнора йўрғалаб чиқиб кетди. Бироздан кейин қайтиб кирди.

— Вой, манави тўрамнинг чўзилиб ётишларини... Тура қолинг энди, — деди эркаланиб, — Холқўзи акамлар қани, деб қошиқ билан коса кутиб қолди...

Хотинининг ҳазил гапи Холқўзига елиб ҳам ўтмади. Бошқа маҳал у ётган ерида секин хотинининг жиягидан тортиб, тўпиғини чимчилаб олар, хотини "Вой, ҳазилингиз ҳам бор бўлсин. Қиз узатиб, ўғил уйлаганда ҳам суйкаланасизми?" деб қиқирлаб куларди. Бу сафар Холқўзи полвон бошига ёстиқ қилиб олган қўлларини ёймади ҳам. Фақат бир "уҳ" тортиб қўя қолди.

Гулноранинг ранги ўзгарди. Энгашиб эрининг бетига қаради.

— Тобингиз йўқми, отаси?

Холқўзи бош чайқади.

— Нима бўлди, биров хафа қилдими?

Полвон индамади.

— Чарчадингизми? Овқатингизни шу ерга олиб кириб берайми?

Холқўзи тағин бош чайқади. Гулнора ҳадиксираб ташқарига чиқди.

Анчадан кейин беш яшар қизи Нодира кирди. Олти боласининг ичида бу кенжатойига Холқўзининг меҳри айрича эди.

Нодира отасининг пинжига суқилиб, арз қилди:

— Ота-ю, анави Турсунтош-чи, чочимдан тортди, сариқ машаксан, деди. Ўзи сап-сариқ-ку, тўғри, а?

Бошқа сафар бўлганда Холқўзи "Сен сариқ эмассан, қизим, менга ўхшаган буғдойранг сулувсан", деб қизининг тимқора сочидан суйиб қўярди. Ҳозир унинг бошидан силади-ю, жавоб бермади. Нодира ўпкалангандек чиқиб кетди.

Онаси кирди. У шарпадек аста ўғлининг бош тарафига ўтди. Оғир чўкди. Холқўзининг туртиб чиққан ёноқларига, кўмирдек қорайиб кетган салқи бетига, тиканакдай соқолига, ярим юмуқ қовоқларига боқиб, бир неча дақиқа паришон ўтирди. Ўғлининг пешонасига паришон қўл босди. Пешонаси муздек эди.

— Қайси жеринг овриди, бачам?

Холқўзи кўзларини очиб-юмди, бироқ миқ этмади.

Марғуба хола ўғлига яқинроқ сурилиб ўтирди "Бисмилло", деб унинг бошини аста-аста силай берди. Онанинг қўли минг табибнинг дорусидан авло эмиш. Холқўзининг бадани эриб, кўзи илинди. Марғуба хола ўғлининг аянчли юз-кўзига узоқ термулиб ўтирди. Сўнг, "Э, Олло, ўзинг паноҳингда асра", деб дуо қилдида, оҳиста қўзғалди.

Холқўзи алақ-чалақ туш кўрди. Раҳматли отаси, "Янги уйингни битириб, томини ёпиб қўйдим, болам кўчмайсанми энди?" — деб тўрик от етаклаб турганмиш... Хотини хохолаб кулармиш, онаси, аввал отга мен минай деса, қизи мен ҳам мингашаман, деб хархаша қилармиш...

Кечаси Холқўзи сув сўради. Гулнора бир косада муздай сув олиб кирди. Эрининг ютоқиб сув ҳўплашига қараб, қўрқиб ўтирди. Оғиз очгани ботинмади.

Тонг отди. Кун чиқди. Гулнора чой қилиб кирди.

— Ишга борасизми, отаси? Кечаги томоғингизни иситайми?

Холқўзи энди тили чиққан соқовдек ғўлдиради:

— Иш-ишга... бормайма-н-н...

Гулнора ҳайрон бўлди. Бунақа сўзни эрининг оғзидан илк бор эшитиб турибди. Келин бўлиб тушганига йигирма йилдан ошди. Бир кун ишдан қолмаган эди. На қиш тиним бор, на ёз... Эсида, тўй кунининг эртасига ҳам саҳар туриб, даласига қочиб кетувди. Не бўлди экан отасига?

Холқўзи эса, ҳамон иш кийимида чўзилиб ётибди. На бировга юрак очиб гапиради, на овқатини ичади. На ухлайди, на ўрнидан туриб ҳовлига чиқади...

Марғуба холанинг маслаҳати билан Салим қорини чақириб келдилар. У "Ёсин"дан бир-икки оят ўқиб, дам солган бўлди. Холқўзи пинагини бузмади.

Тушга яқин раис одам юборди. "Холқўзига не бўлди экан, суриштиринглар-чи, трактори пахтанинг четида қантарилиб турибди". Раиснинг одамига Холқўзи жавоб ҳам бермади. Элчи, елка қисиб жўнади.

Бирор соатдан кейин раиснинг ўзи етиб келди.

— Ҳов, бу қандайчин ётув? — деди, ёлғондан қовоқ уйиб. — Ҳозир чўзилиб ётадиган замонми? Ғўза гулга кирди, буғдой пишай деб турибди! Э, тур-эй, кўтарам бўғон ҳўкизга ўхшамай! Худо хоҳласа, бултурги ойлигингни ҳам берамиз. Банкада пул йўқ экан. Ҳей, тур дедим сенга!

Раис Холқўзининг қўлидан тортди. Ердан узиб ололмади. Унинг гавдаси оғирлашиб қолгандек эди.

— Ишга чиқмайсанми?

Холқўзи "йўқ" дегандек бош чайқади. Раиснинг кўзлари ола-кула бўлиб кетди.

— Тавба, — деди у атрофида ҳангманг бўлиб турган Марғуба хола билан Гулнорага қараб, — ё бу жинни бўлган, ё менинг кўзларим ёлғон айтиб турибди. Бу болани бир ўқитиб юбориш керак экан.

— Салим қори ўқиди, — деди чўчиброқ Гулнора ва бирдан йиғлаб юборди.

Раис чўрт бурилиб чиқиб кетди.

Кечагина қора қозонини қайнатиб, эл қатори кун кўриб келаётган заҳматкаш хонадон Қоратоғдай ғамнинг остида қолди. Холқўзи ҳамон узала тушиб ётибди. Ухлаб-ухлолмайди, гавдасини кўтариб ўрнидан ҳам турмайди.Биқинидаги косадаги сувдан симириб қўяди-ю, шифтга қараб узлуксиз "уҳ" тортади.

Гулнора эрининг тепасига келиб ўтирди. Рўмолининг учи билан кўз ёшларини артиб сўради:

— Дўхтир чақирайликми, отаси?

Полвон индамай бош чайқади. Гулнора товушини чиқармай йиғлади.

Марғуба хола айвонда боққа қараб ўй суриб ўтирибди: "Салим қори ўқиди, кор қилмади, раиснинг гапини олмади, дўхтир чақирай деса, кўнмайди. Энди нима қиламиз, эй Худойим-эй..."

Хола аста туриб ичкарига кирди: "Авлиё бобога борай, зора дардига даво топса".

Хола эски желагини бошига илиб, сойкўчага қараб кетди.

Авлиё бобо Рўзимуҳаммад отанинг лақаби. Бу донишманд қария "оқ пошшонинг ҳам, қизил пошшонинг ҳам" калтагини еган. Қўқон мухторияти даврида миллатчисан, деб қамашди, ўттизинчи йилларда бойнинг ўғлисан, деб ҳибсга солдилар, урушдан кейин, нега Сталиннинг соғлиги учун ичмадинг деб қайта турмага тиқиб қўйдилар. Хуллас, бу дунёнинг етти дўзахини кўриб, мана, юз ёшини қоралаб турибди. Қишлоқда биров авлиё бобонинг гапини икки қилмасди.

Марғуба ҳам шу умрида зор қақшаб бобоникига кириб борди.

Авлиё бобо ҳассасини дўқиллатиб етиб келди. Индамай ичкарига кирди. Холқўзининг бош томонига бориб чордона қурди. Бужур кафти билан полвоннинг манглайини силади.

— Ҳм, ётибсан, ўқ еган арслонга ўхшаб, — деди. Сўнг нажот кутиб, титраб, қақшаб турган Марғуба хола билан Гулнорага ўгирилди, — чиқиб туринглар, бунга айтадиган икки оғиз гапим бор.

Қайнона-келин истар-истамас чиқишди. Авлиё бобо Холқўзининг мошбиринч соч-соқолига тикилиб, бир неча дақиқа ўтирди. Сўнг аста энгашди. Полвоннинг қулоғига нимадир деб шивирлади. Холқўзига жон киргандек бўлди. Оҳиста кўзини очди. "Уҳ" тортди. Эски яраси хуруж қилгандек, оғир тўлғанди.

— Иложинг йўқ, ўша гапим-гап — деди Авлиё бобо истеҳзо билан.

Холқўзи ғўлдираб, сўкингандай бўлди. Ингради. Кейин... букcасини кўтариб ўтирди. Оғир-оғир бош чайқади. Инқиллаб ўрнидан турди. Ярим коса сувни бошига бир кўтариб ичди.

Авлиё бобо ҳам ирғиб ўрнидан туриб ҳассани қўлига олиб ҳовлига чиқди. Марғуба йўрғалаб келиб оқсоқолнинг йўлини тўсди.

— Айланай сиздан, илоё, эгам охиратингизни обод қилсин, ёлғизимни тирилтириб бердингиз... Шўрлик болагинамга не дедингиз, Эшонбова?

Қария муртидан кулимсиради:

— Сенга айтиб бўлмайди. Бу қулоққа айтадиган гап.

Чол шундай деб кўчага равона бўлди. Бироздан кейин Холқўзи ҳам икки нонни белбоғига тугди-ю, бир-бир босиб даласига қараб кетди.Қайнона-келин унинг ортидан анграйиб қолдилар: "Икки кун туз тотмай ётган одам миқ этмай турдикетди. Тавба, авлиё унга нима деди экан?"

ТАҲРИРИЯТДАН: Бугун севимли ёзувчимиз Саъдулла Сиёев 60 ёшга тўлди! Биз у кишига узоқ умр, сиҳат-саломатлик, ижодий ютуқлар тилаб қоламиз. Баъзи "қулоққа айтиладиган" ниятлар ҳам бор, лекин бу гапларни қалам ҳақи тўланадиган кунга асраб турамиз...

Илойим, умрингиз узоқ бўлсин, Саъдулла ака!

ОВРУПО ФУТБОЛИ: МАВСУМНИНГ СЎНГГИ ЖАНГИ

XXI асрда футбол санъат даражасига кўтарилар эмиш. Бунинг, албатта, ўзига яраша сабаблари мавжуд. Замонавий футбол шаклан ва мазмунан ўзгариб бормоқда. Оврупода бу спорт тури аллақачон шоу-бизнес даражасига кўтарилган, миллионлаб доллар фойда кўрадиган тадбиркорлар айнан футбол орқали тирикчилик қилаётганлари, ашаддий мухлисларнинг ҳаёти футбол билан чамбарчас боғлиқлиги ҳеч кимни ажаблантирмайди.

Ўз миллий биринчиликларида муваффақиятли қатнашган ва чемпион номига сазовор бўлган икки клуб — "Манчестер Юнайтед" (Англия) ва "Бавария" (Германия) айнан бугун Барселона шаҳрида чемпионлар лигасидаги сўнгги беллашувни ўтказишади. Шубҳасиз, бу ўйин мазкур мавсумнинг энг қизиқарли учрашуви бўлиши табиий. "Ноу камп" ўйингоҳига йиғилган томошабинлар айнан шундай демоқдалар.

Англиянинг йирик букмекер идоралари икки ҳафта бурун ўз мижозларига мўмайгина даромад олиш усулини таклиф қилишди. Футболсеварлар бунинг учун мазкур ўйинда ким ғолиб чиқишини ва учрашув қандай ҳисоб билан якунланишини башорат қилишлари керак.

Келинг, энди бу икки жамоанинг финалгача босиб ўтган машаққатли йўлига назар ташлайлик.

Авваламбор, улар гуруҳ баҳсларида ўзаро куч синашиб, Даниянинг "Брондбю" ва Испаниянинг "Барселона" жамоаларини ортда қолдириб нимчоракка йўлланма олганлар. Нимчорак беллашувларида "Бавария" ҳамюртлари — Дортмунднинг "Боруссия" клубини мағлубиятга учратишди, ўз навбатида "МЮ"Италиянинг "Интер" клубидан устун келди. Ярим финалда инглизлар яна бир Италия жамоаси — "Ювентус"ни доғда қолдиришган бўлса, немис тўпсурарлари Киев динамочиларининг Оврупо бўйлаб зафарона юришларига чек қўйишган.

Футболда, одатда, ўйиндан олдин бирор нарса деб бўлмайди, лекин бугунги кунга келиб "Қизил иблислар" номини олган "МЮ" футболчиларининг имкониятлари юқори баҳоланмоқда.

Бундан тахминан бир аср муқаддам Англия жаҳонга "футбол" деб номланган ажойиб ўйинни ҳадя этган бўлса, асримиз сўнгида Алекс Фергюссон "Манчестер Юнайтед" номли супер жамоасини яратди. Тарих аста-секин адолат ўрнатмоқда. "Қизил иблислар" барча майдоннинг барча чизиқларида мукаммал ҳаракат қилишади, ҳимояда деярли хато бўлмайди. Йорк, Коул, Ирвин, Гигз, Бэкхэм каби футболчилар рақиб ҳимоячилари юрагига ҳамон ғулғула солиб келишмоқда.

Якшанба куни "МЮ" яна бир ютуқни қўлга киритди, улар Англия футбол клуби уюшмаси кубоги учун бўлган финал учрашувида "Ньюкастл"ни 2:0 ҳисобида мағлуб этишди.

"Бавария" жамоаси чемпионлар лигасида ғолиб чиқиши учун нима қилиши керак? Бу саволга клуб мураббийси Отмар Хитцвелд жавоб изламоқда. Айнан бугун Хитцвелд ўз йигитларига қандай кўрсатмалар бериши ва қандай тактик усулни қўллашига кўп нарса боғлиқдир. 90 минут давомида майдонда тиниб-тинчимай ҳаракат қилишга одатланиб қолган немислар бугунги жангга чидай олсалар ёмон бўлмасди.

Бугун миллионлаб ишқибозларнинг нигоҳи Барселона шаҳрига қаратилган, бугун Оврупонинг барча йўллари Барсага келиб туташган. Ким ғолиб бўлиши эса маҳоратга ҳам, асабга ҳам ва, ниҳоят, омадга ҳам боғлиқ.

Анвар МЕЛИБОЕВ

БОЗОР - ЮРТ КЎЗГУСИ

Савдо

Бугун бозорларимиз бундан ўн йил аввалгисига қараганда тубдан ўзгарган. Юртнинг қандайлигини билмоқчи бўлсанг, унинг бозорини бориб кўр, деган гап бор. Бу бежиз айтилмаган. Демак, бозор қанчалик кўркамлашиб, гўзаллашиб боргани сайин унинг обрўси ҳам ошаверади.

Пойтахтимиздаги "Янгиобод маркази" улгуржи савдо мажмуаси ўзига хос мавқега эга бўлган бозорлардан бири.

Бозорнинг ташкил этилганига ҳали кўп бўлгани йўқ. Лекин у тез орада иқтисодини бақувват этиб олди.

Бозорда ҳар бир сотилаётган маҳсулот тури батартиб жойлаштирилган пештахталар йўлаклари озода.

Бу эса сотувчилару харидорларга савдо ишларини олиб боришда қулайликлар туғдиради. Шунингдек, пештахталар орасига машиналар бемалол кириб чиқиши мумкин. Бундан ташқари бозорда телефон аппаратлари замонавий усулда қурилган бўлиб, у ердан пойтахтимизнинг хоҳлаган нуқтасига бемалол қўнғироқ қилиш имконияти мавжуд.

Одатда, янги ташкил этилган бозорлар бир қатор муаммоларга дуч келишади. Яъни қишнинг совуғи, ёзнинг иссиғи ("Отчопар" озиқ-овқат улгуржи савдо бозорини эсланг) сотувчилару харидорларга талай қийинчиликлар туғдирар, бу ҳақда матбуотда танқидий чиқишлар кўп бўлар эди. "Янгиобод-маркази" бозори бирдан ёпиқ жойда барпо этилди. Бу эса юқоридаги каби муаммоларни четлаб ўтишга имкон яратар.

Албатта, энг асосий мезон бозордаги нарх-наво. Агарда бозорда сотилаётган маҳсулот баҳоси паст бўлса, харидор ҳам шунга яраша кўп бўлади. "Янгиобод-маркази" бозорининг бу жиҳатига эътибор берадиган бўлсак, у ҳолда энг арзон бозорлардан биттаси, деб бемалол айтишимиз мумкин.

Бозорда:

—акциз маркали маҳсулотлар
—ароқ, вино ҳар хил турдаги тамаки,
—озиқ-овқат маҳсулотлари, салқин ичимликлар
—мактаб ўқувчилари учун ўқув қуроллари
—аудио-видео техникалари
—кир ювиш воситаларининг улгуржи савдоси бўлади.

Шунингдек, бозорда кийим-кечаклар сотиш учун **БЕПУЛ** жой берилади. Хуллас, агар сиз арзон маҳсулот олишни ёки даромад қилишни истасангиз, "Янгиобод маркази" улгуржи савдо комплексига ташриф буюринг!

Н.ИСОҚУЛ ўғли

ЧИПТАСИЗ АВТОБУС

Ҳодиса

Ҳар куни 94-автобус билан эрталаб ишга бориб, кечқурун қайтаман. Ҳар тушаётганда мен патта пулини узатаман, паттачи уни олиб қўлидаги бир даста пулнинг орасига солиб қўяди. Чипта деган нарса мутлақо ишлатилмайди ва кўринмайди ҳам. Баъзан уйимиз томонга келадиган бошқа йўналишдаги автобусларга чиқаман. 13-, 69-маршрутдаги автобусларда патта беришаётганига кўзим тушади. 94-маршрутдаги автобусда эса... Нима учун бу автобусда йўловчига патта берилмайди? Ёки 94-йўналишдаги автобус ҳайдовчиларининг алоҳида "льгота"си борми?!

Мардона СОБИРОВА

Ҳуррият — мустақил газета. Ўзингни англаб ет!
26 май - 2 июнь
21 (123)-сон

Муассис: Ўзбекистон Оммавий ахборот воситаларини демократлаштириш ва қўллаб-қувватлаш жамғармаси

Бош муҳаррир Хуршид ДЎСТМУҲАММАД

Таҳрир ҳайъати: Азамат ЗИЁ, Абдуқаҳҳор ИБРОҲИМОВ, Амирқул КАРИМОВ, Наим КАРИМОВ, Озод ШАРАФИДДИНОВ, Аҳмаджон ЎЛМАСОВ, Раҳмон ҚЎЧҚОР

Газета Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитасида 165-рақам билан рўйхатга олинган. Бичими А-2.

Таҳририят манзили: Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй. Телефонлар: 133-69-45, 136-53-63

Индекс:
Якка обуначилар учун — 233 Ташкилотлар учун — 234

«Шарқ» нашриёт- матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй.

Навбатчи муҳаррир: Камолиддин АЛИОХУНОВ
Саҳифаловчи: ШЕРЗОД С.
Босиш вақти — 21.00
Топширилди — 18.00
Буюртма — Г 0396

Муаллиф фикри таҳририят нуқтаи назаридан фарқланиши мумкин.

Ўзбекистондаги ягона мустақил газета!
ҲУРРИЯТ
МУСТАҚИЛ ГАЗЕТА
Ҳамма-ҳамма ва яна ҳаммаси ... ҲУРРИЯТ да!
Бизга ёзинг!
Бизни ўқинг!
Бизга обуна бўлинг!
ҲУРРИЯТ ҲАР ДОИМ ҲАМРОҲИНГИЗ БЎЛСИН!

АЁЛЛАРГА

Сиз-ла обод, чиройли ҳаёт,
Давримиз кўрки — гўзал аёллар.
Сиз борсизки, янграйди баёт,
Таърифингиз ғазал, аёллар.

Чеҳрангиздан таралади нур,
Сўзингиздан сочилади нур,
Сизда бордур иймону ғурур,
Ҳар бир ишда фаол аёллар.

Оилада меҳрибон она,
Ёрингизга ҳамкор, ҳамхона
Ахир, сизга бўлган бегона
Нобакорлик, азал аёллар.

Иффат билан топинг эътибор,
Сиздан ҳеч ким чекмасин озор,
Жамиятда ўз ўрнингиз бор —
Гўзалсиз ҳар маҳал, аёллар.

Самарқанд

Ҳакима ЖАЛИЛОВА

ОВОЗА

Сўнгги қўнғироқ нишонланган 25 май куни Тошкент шаҳар ресторанлари камида бир ойлик даромадларини ишлаб олишган эмиш

ЭЪЛОН

Объявление данное в газете "Кўзгу" от 15 января 1998 года о прекращении деятельности ТПХЦ "Журналист" аннулировать. Восстановить работу ТПХЦ "Журналист" при ОПФ демократизации и поддержке СМИ.